

Granskningsutlåtande Detaljplan för Rustmästaren 2 i stadsdelen Bagarmossen i Stockholm Dp 2016-19586

Del 2 – Synpunkter inkomna under granskning.

Innehåll

Granskningsutlåtande Detaljplan för Rustmästaren 2 i stadsdelen Bagarmossen i Stockholm Dp 2016-19586.....	1
Del 2 – Synpunkter inkomna under granskning.	1
Innehåll.....	1
Statliga och regionala myndigheter och förbund	2
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	7
Övriga remissinstanser	17
Sakägare och nyttjanderättsinnehavare inom samråds-kretsen enligt fastighetsförteckning	18
Övriga, ej sakägare	52

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Granskningsutlåtande – del 2(2) – läsanvisning

Granskningsutlåtande har delats upp i två delar.

I del 1 redovisas ämnesvisa yttranden och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden. Remissinstansers, sakägares och övrigas synpunkter är inarbetade under respektive ämnesrubrik.

I del 2 redovisas synpunkter inkomna under granskning utan kommentarer. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4. Synpunkter som framförts under samrådet och stadsbyggnadskontorets ställningstagande till dessa finns att ta del av i dokumentet Samrådsredogörelse-del 1 och 2 (GDPR) som godkändes av nämnden 2019-11-14 § 14.

Synpunkter inkomna under granskning

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Statliga och regionala myndigheter och förbund**Länsstyrelsen**

Länsstyrelsen har inget att erinra mot planförslaget enligt 5 kap. 22 § PBL. De synpunkter Länsstyrelsen tidigare lämnat i samrådsyttrande den 2 oktober 2018 har beaktats.

Rådgivande information:

Länsstyrelsen vill framhålla att beteckningen ”q” inte är avsedd att användas för fornlämningar utan för skydd av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Istället för ”q”-bestämmelse ser Länsstyrelsen gärna att fornlämningar förläggs i naturmark för att skyddas från markåtgärder som kan uppkomma och tillåtas i parkmark, ex gångvägar, ledningsdragningar, lekanordningar, parkbänkar och belysning mm.

Länsstyrelsen vill upplysa om att den lekplats som planeras inom och i anslutning till gravfältet behöver utformas på ett annat sätt än vad illustrationer i planhandlingarna visar. Fornlämningen och dess skyddsområde ska undvikas. Att fornlämningar är skyddade enligt lag bör framgå som en upplysning på plankartan.

Lantmäterimyndigheten**Uppbörds mannen 1**

I planförslaget föreslås allmän plats (gångväg) tvärs igenom fastigheten vilket får till följd att byggnad och gård på Rustmästarvägen 79 separeras från övriga fastigheten och kvarteret samt bildar ett nytt kvarter. Principen är då att området styckas av

till en egen fastighet. Alternativt kan i lantmäteriförrättning prövas om området fortsatt kan utgöra del av Uppbördsmanen 1.

Problemet är att det separerade området blir omgivet av allmän plats (gång, gc-väg och park) och får därmed inte någon planstödd angöring vilket torde utgöra hinder för fastighetsbildning i enlighet med planens intentioner.

Angöringen bör säkras genom att området får anslutning till gata i planen eller att gångvägen utgår och får ett 'x' i stället.

Dockningsstation för sopsug, kvarter B

I planförslaget har reservat, 'gl', avsatts för sopsugsanläggning inom allmän plats (gata). Det är av vikt att det anges att reservatet är under mark samt att höjdavgränsning (max och min) anges.

Skolkvarteret, kvarter J

Reservat för gång- och cykelväg har avsatts, 'x1'. I beskrivningen anges att rätt ska säkras genom inrättande av officialservitut. Då kvarteret efter avstyckning avses upplåtas med tomträtt är detta inte möjligt. Officialservitut kan inte bildas i lös egendom. Rättigheten kan i stället säkras genom inrättande av avtalsservitut.

Rätt till allmännyttiga ledningar inom samma område, 'u', kan säkras genom ledningsrätt eller avtalsservitut. Rättigheterna kan utövas parallellt.

Bergholmstorpet

Föreslagen kvartersmark för centrum-ändamål saknar planstöd för angöring vilket hindrar fastighetsbildning och i förlängningen bygglov för den nya byggrätten. Planen är inte genomförbar i denna del.

Lantmäterimyndigheten anser att angöring ska säkerställas i planen.

Servicetunnel för tunnelbanan

Befintlig servicetunnel har i planen fått ett markreservat 't' som berör allmän plats och del av kvarter J. Enligt planbeskrivningen ska rätten att bibehålla tunneln säkras med officialservitut.

Markreservatet, 't', har en bestämmelse om lägsta tillåtna schaktnivå. Det behöver framgå i planbestämmelserna att nivån får underskridas av servicetunnel. 't' bör lämpligen förtydligas med höjdangivelser för att tydliggöra inom vilket område i höjddled som markreservatet gäller.

Lantmäterimyndigheten anser dock att området ska benämnas med T. Boverket har i sina riktlinjer angett att egenskapsbestämmelser inte kan användas inom allmän plats, 'g' undantaget. Synpunkterna vidareutvecklas nedan.

Markreservat "t"

Markreservat "t" är avsatt för befintlig tunnelbaneanläggning. Rätt till avsett ändamål inom markreservat kan, med eller utan överenskommelse mellan parterna, prövas i lantmäteriförrättning.

Lantmäterimyndigheten prövar då möjligheten att upplåta officialservitut för ändamålet. Ett servitut måste gälla till förmån för en fastighet och måste vara av väsentlig betydelse för densamma. Officialservitut kan inte bildas i tomträtt, då ett officialservitut är ett rättsförhållande mellan fastigheter.

Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun har en praxis att upplåta officialservitut i tomträttsfastigheter när det upplåtna utrymmet inte ligger i byggnaden. Denna praxis är inte prövad av domstol. Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun upplåter inte officialservitut i byggnader på fastigheter som är upplåtna med tomträtt (för tunnelbana kan det tex handla om en uppgång eller ett ventilationsschakt som är lokaliserat inom byggnad). I det aktuella fallet är markreservat "t" delvis avsatt inom fastighet som avses upplåtas med tomträtt.

I de fall markreservat "t" avsätts inom allmän platsmark ställer sig lantmäterimyndigheten frågande till hur kommunens skyldighet att sköta underhållet för allmänna platser (PBL 6:21) kan kombineras med markreservatet som säger att utrymmet ska vara tillgängligt för tunnelbana. Enligt förarbetena är markreservat till för allmänna anläggningar på kvartersmark. Det är också så det använts och markreservat inom allmän plats förekommer väldigt sällan, sannolikt just p g a otydligheten.

Blandade upplåtelseformer

De blandade, och många gånger oklara eller inte existerande, upplåtelseformerna som finns för befintlig tunnelbana idag är ett problem för myndigheter, fastighetsägare och gentemot tredje man. Vid nya detaljplaner där tunnelbana berörs bör man inte bidra ytterligare till denna oreda utan istället möjliggöra en tydlig fastighetsrättslig struktur. Lantmäterimyndigheten anser att användningsbestämmelse "T" är en bättre bestämmelse än markreservat "t" för att möjliggöra detta.

Användningsbestämmelser respektive markreservat

Lantmäterimyndigheten anser att användningsbestämmelser bör användas för områden som endast ska användas för ett specifikt ändamål. När ett kombinerat nyttjande behövs kan flera användningsbestämmelser användas, alternativt markreservat. Applicerat på tunnelbanan bör en användningsbestämmelse användas på de delar som utgör spår, eftersom det utgör en exklusiv användning. Om de delar som utgör skyddszon kan ses som en kombinerad användning kan de ha kombinerade användningsbestämmelser, alternativt markreservat.

När användningsbestämmelser används (t ex kvartersmark med ”T”) kan rätten säkras vid lantmäteriförrättning genom prövning av officialservitut och/eller fastighetsbildning. Instrumentet att bilda fastigheter (både traditionella och 3D-fastigheter) kan användas oberoende av om berörda fastigheter är upplåtna med tomträtt eller inte.

I Boverkets allmänna råd står att ”markreservat bör bara tillämpas om det på ett rimligt sätt kan kombineras med den huvudsakliga markanvändningen”. Det utrymme som används exklusivt för spårområde är svårt att kombinera med t ex bostadsändamål (som är den huvudsakliga användningen), varför en markreservatsbestämmelse inte bör tillämpas i sådant fall.

Lufftartsverket (LFV)

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen. Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta ca 60 km ut från flygplatsen. MSA är den hinderyta som är störst och står för ”Minimum Sector Altitude”.

Trafikförvaltningen

Om planen

Syftet med detaljplanen är att planera för bostäder, vårdboende, skola och två förskolor i ett attraktivt och kollektivtrafknära läge, att förstärka sambandet mellan Bagarmossen och Skarpnäck samt att utveckla en förbättrad promenad och parkstruktur med fler mötesplatser.

Befintlig och planerad kollektivtrafik

Tunnelbanestationer finns i Bagarmossens centrum, 100-400 meter från planområdet och i Skarpnäck, 500-1000 meter från planområdet. Tunnelbanan trafikeras av linje 17 mellan Åkeshov och Skarpnäck. Från Bagarmossens centrum går också buss mot Gröndal och nattbuss mot Stockholms central. Bussarna trafikerar Rusthållarvägen i sydöstra delen av planområdet.

Trafikförvaltningens synpunkter

Trafikförvaltningen har inget ytterligare att framhålla men konstaterar att vissa frågor ännu inte är fullt lösta efter vad som framförts under samrådet. Dock konstateras att en dialog pågår. Trafikförvaltningen önskar påpeka vikten av att avtal träffas innan detaljplanen går för antagande.

Stockholms Brandförsvär

Möjlighet till räddningsinsatser

SSBF ser positivt på att kommunen har utrett räddningstjänstens åtkomlighet och hur utrymningen ska lösas för varje kvarter. För kvarter C, E, F och K anges att räddningstjänstens insatstid understiger 20 minuter. För aktuell bebyggelse gäller enligt BBR (5:353) 10 minuter. Detta är i grunden en fråga om tekniska egenskapskrav, men bör vara säkerställd i plan för att inte i ett senare skede behöva byta utrymningsstrategi. SSBF har dock inte detaljgranskat brandskyddsbeskrivningarna.

Avseende innergårdar/bjälklag som inte avses vara körbara, och framkomlighet ändå kan tillgodoses, krävs att detta markeras antingen genom tydlig skyltning alternativt att räddningsfordon hindras att köra över garaget.

Utifrån tillgängligt underlag har SSBF i detta skede inga övriga anmärkningar på planerad bebyggelse ur ett räddningsinsatsperspektiv.

Framkomlighet, tillgänglighet och tillgång till brandvatten vid händelse av en räddningsinsats måste beaktas i det fortsatta planarbetet och i projekteringen likt flera av utredningarna lyfter. Behovet av nya brandposter i området bör, likt vi lyft i föregående yttrande, ses över i samråd med förvaltaren av brandpostnätet. SSBF vill dock poängtera att utrymning utan räddningstjänstens hjälp (förslagsvis genom implementering av Tr2-trapphus) är att föredra samt att det är olämpligt att blanda utrymningslösningar i samma fastighet likt för kvarter C, E, F, K.

SSBF anser att då det planeras solceller och laddplatser kan det vara bra att i ett tidigt skede se till att förslaget är genomförbart utifrån BBR samt att hänsyn tas till räddningstjänstens insatsmöjligheter. Detta är i grunden en projekteringsfråga, men det bör möjliggöras i detaljplanen. För solcellsinstallationer rekommenderas att SSBF:s vägledning VL2019-12 Solcellsanläggningar och batterilagersystem beaktas då den beskriver de säkerhetsåtgärder som SSBF med dagens kunskap bedömer kunna underlätta möjligheterna för räddningsinsatser i byggnader med solcellsinstallationer och batterilagersystem. För laddplatser för elbilar rekommenderas att SSBF:s vägledning VL2019-05 laddplatser för elbilar beaktas. Dessa vägledningar är tillgängliga via:
www.storstockholm.brand.se/vagledningar

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra mot detaljplanen.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar**Fastighetskontoret****Kontorets synpunkter**

Fastighetskontoret förvaltar Bergholmstorpet inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1. Bergholmstorpet är ett torp från 1700-talet vilket ursprungligen lydde under godset Skarpnäcks gård. Torpet användes som bostad ända fram till 1938. I dag disponeras torpet av Föreningen Bergholmstorpets vänner som bland annat driver ett populärt café på söndagar.

Detaljplaneförslaget innebär att torpet placeras på kvartersmark med användning C2; samlingslokal och caféverksamhet. Förslaget medger en ökad byggrätt om 100 kvm.

Fastighetskontoret ser positivt på förslaget, vilket innebär att verksamheten kan expandera och göras tillgänglig för fler och därmed stärka dess betydelse i området. Den tillkommande byggrätten medger att verksamheten kan tillgängliggöras för personer med nedsatt rörlighet. Förslaget innebär också att en fastighetsbildning möjliggörs. Dock har vi några invändningar.

- En parkeringsplats måste ordnas inom kvartersmarken för de som driver verksamheten.
- Följande mening i planbeskrivningen behöver förtydligas:

En framtida fastighetsbildning för Bergholmstorpets tomt kräver en angöringsmöjlighet vilket kan komma att utredas i samband med kommande planering.

Idrottsförvaltningen

Den planerade skolan kommer enligt detaljplaneförslaget att få vistelseytor på skolgården, men någon större bollplan med konstgräs för de 1.200 eleverna planeras inte. I direkt närhet till planområdet och i synnerhet intill den nya planerade grundskolan finns en grusfotbollsplan, Tåtorps bollplan, som är belägen på parkmark. Bollplanen torde vara i högsta grad lämplig att anläggas med konstgräs samt att ytorna intill bollplanen bör få skolfriidrottytor som rakbana och längdhoppsgrop. Det korta avståndet, cirka 200 meter, mellan den planerade skolan och Tåtorps BP innebär att bollplanen med konstgräs blir attraktiv att nyttja under elevernas långraster liksom under schemalagd idrottsundervisning.

Kulturförvaltningen**Synpunkter på förslaget**

I samrådsyttrandet 2018 framförde Stadsmuseet förtjänster med och negativa synpunkter på föreslagen detaljplan. Stadsutvecklings-

enheten kan konstatera att de synpunkterna inte tillvaratagits eller hör sammats. Sammantaget har aktuellt planförslag förändrats så att kulturhistoriska värden påverkas negativt i en större utsträckning än i samrådsskedet.

I samrådsförslaget var bebyggelsen i den västra delen i huvudsak utformad som halvöppna kvarter men med hörnslutna byggnader i korsningarna ut mot Bergsrådsvägen och Rusthållarvägen. På den östra sidan föreslogs friliggande lamellhus med gavlar mot det nya Bergholmsstråket och inblick mot grönskande, upphöjda gårdar. Förutom hörnslutna kvarter känns båda typologierna igen i Bagarmossen. Stadsmuseet var positiv till lamellhusen i den östra delen. Men ansåg att just hörnsluten kvartersbebyggelse som föreslogs i västra planområdet inte tar hänsyn till den historiska stadplanstrukturen i Bagarmossen.

Aktuellt planförslag uppvisar nu genomgående en hörnsluten kvartersbebyggelse och exploateringsgraden har höjts. Öppningarna mellan husen från Bergsrådsvägen är så små att de bidrar inte till att lätta upp gaturummet. Rusthållarvägen kommer att upplevas som en sluten mur i stark kontrast mot de låga punkthusen mittemot. Topografin och naturmarken mot Rusthållarvägen borde också användas som en resurs i planen istället för den hårdföra omgestaltung som föreslås.

Stadsutvecklingsenheten vidhåller att planförslaget bör omarbetas så att det tar större hänsyn till bebyggelsestrukturen i Bagarmossen. Nuvarande förslag strider mot den tidens stadsplaneideal om ljus och luft samt den topografianpassade bebyggelsen. Större delen av Bagarmossen ingår i en kulturhistoriskt värdefull miljö utpekad i Stockholms översiktsplan, där särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kulturhistoriska värden. Bagarmossen är ett av de främsta exemplen på den tidiga tunnelbanestadens utformning. Stadsplanen bygger till stor del på idén om grannskapsenheter, dels genom planeringen av bebyggelsen i rumsbildande halvslutna kvarter kombinerade med enstaka punkthus.

Stadsutvecklingsenheten bedömer att föreslagen detaljplan inte kan inte anses uppfylla kraven i 2 kap 6§ PBL att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

I övrigt instämmer Stadsutvecklingsenheten i de tidigare framförda synpunkterna att punkthuset i delområde A bör utgå helt men att

den södra delen av planområdet bedöms möjlig ur kulturmiljö-synpunkt. Det är positivt att man gett Bergolmstorpet ett skydd i detaljplanen med skydd mot rivning och en q bestämmelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker planförslaget.

Förvaltningens synpunkter

Aktuell detaljplan var på samråd under oktober 2018. De övergripande synpunkterna MHN lämnade då handlade främst om bristande redovisning kring dagvattenhanteringen och hur stadens åtgärdsnivå kunde tillgodoses inom framförallt kvartersmark. Vidare hade MHN synpunkter på att det saknades redovisningar om markföreningar och miljöteknisk markundersökning samt frågor gällande naturmiljö.

Efter samråd har miljöförvaltningen haft en aktiv roll i planarbetet och anser att de synpunkter som MHN lämnade vid samråd har beaktats på ett tillfredställande sätt.

Trafikkontoret

Trafikkontoret är positiva till att det byggs bostäder, skola och förskolor i kollektivtrafikhärlä. Även att de två stadsdelarna knyts ihop och att nya mötesplatser skapas.

Gator och trafik

Gatustruktur

Plankartan innehåller illustrationslinjer och beskrivningar(bilväg, cykeltväg och liknande) på gatumarken som visar föreslagen utformning av allmän gata. Dessa bör plockas bort då de kan ses som en låsning i handlingsfriheten för hur gatan utformas, både nu och för framtiden. Illustrationslinjer kan exempelvis skapa förväntningar på hur gatan ska utformas som den kan visa sig svåra att uppfylla.

Leveranser, angöring och avfallshantering

Leveranser, angöring och avfallshantering föreslås i första hand ske via lokalgatorna direkt i gatan. Ett medskick är att det behöver ses över så att lämpliga platser ändå finns för att angöra på ett trafiksäkert sätt, även om anvisade platser saknas. Även placering av anslutning för sopsug behöver placeras så hämtning kan ske på säkert sätt, utan angöring över cykelbana.

Parkering för cykel och bil

Beräkningar av parkeringstal för respektive kvarter finns. Lägesbaserat p-tal för bil kan sättas i detta skede, och beskrivning utifrån förslag för kvarteren kan göras. Därefter måste

projektspecifikt parkeringstal och anpassningar till mobilitetsåtgärder presenteras i bygglovsskedet där den totala bedömningen av parkeringstalet kan göras.

Enligt den information som ges i PM om parkering kan ses att det lägesbaserade p-talet för bil, inklusive besöksparkering, satts till 0,55. Denna beräkning bedöms av trafikkontoret som rimlig.

När det gäller angöring för RH-platser ska dessa i första hand inrättas av fastighetsägaren på kvartersmark.

Trafik kopplad till skola/förskola

Eftersom skolan kommer medföra många hämtningar och lämningar är det av vikt att arbeta med att arbeta för en god trafiksituation kring skolan. Detta gäller framför allt för att undvika trafiksäkerhetsproblem och framkomlighetsproblem vid angöringsgatan mot skolan, men även i övriga området. Ett medskick att trafikkontoret önskar att de riktlinjer och direktiv som finns framtagna i stadens plan för säkra och trygga skolvägar inarbetas i planen. Detta kan innebära exempelvis arbete och information från verksamheten. Det behöver även finnas god tillgång till säker och lättillgänglig parkering för cykel, både för föräldrar och elever.

Gång-och cykelstråk

Gång- och cykelstråket igenom planområdet som föreslås växla med grönytor ser trafikkontoret som ett positivt tillskott då den bidrar till att koppla samman Bagarmossen och Skarpnäck på ett tydligare och mer orienterbart sätt.

Trafikkontoret ser fram emot fortsatt samverkan kring utformning av detta stråk.

Park och stadsmiljö

Utformningen mot Bergholmsstråket föreslås vara en stadsmässig utformning med en tydlig hög sockel med butikslokaler, bostadsentréer och uppglasade cykelrum. Risk finns att stråket upplevs ödsligt och otryggt kvällstid, framförallt om butikerna tillåts sätta upp rulljalusier i metall likt Skarpnäcks allé m.fl. platser.

Dagvatten

Formuleringen kring dagvattnet på kvartersmarken är något vagt formulerad med kan/bör/rekommenderas/föreslås. Formuleringarna fungerar som exempel men det bör även beskrivas att ”dagvatten ska omhändertas” i inledningen.

Utbildningsförvaltningen

Synpunkter

1. Bra lokalisering

Fastighetens lokalisering nära naturmark är ett gott exempel eftersom skolan helt är omgiven av naturmark vilket främjar lek, vila, fritid och återhämtning.

2. Säkra skolvägar

Fastighetens lokalisering innebär ett gott exempel för att uppnå stadens mål om säkra skolvägar särskilt tack vare att skolan inte omringas av bilgator.

3. Större flexibilitet

Det är av största vikt för Utbildningsförvaltningen att plankartan stämmer med förvaltningens behov. Utbildningsförvaltningen eftersträvar en så flexibel reglering av fastigheten som möjligt och detta är viktigt för att kunna hantera framtida och ändrade behov.

Utbildningsförvaltningen anser att det behövs större flexibilitet genom:

- a. Att nuvarande placering av förbindelsegången som är passage mellan de bada huskropparna inte regleras till en fast punkt som nuvarande reglering anses vara. Den bör medges flyttas i sidled dit den passar bäst utifrån verksamhetens behov. Nuvarande reglering låser planlösningen på ett sätt som inte kan motiveras för stadsbildens utformning.
- b. Att förbindelsegångens frihöjd på lägst 10,0 meter över mark ersatts med att enbart vara låst till våning 300. Nuvarande höjdregering tvingar till för höga våningsplan eftersom höjdskillnader tvingas tas upp invändigt. Utbildningsförvaltningen har inget behov av en maximerad lokalutbyggnad om kapacitetsbehovet inte kräver det. Behovet kan minskas vilket innebär att skolan kan genomfåras för 900 i stället för 1200 elever. Det är då viktigt att förbindelsegångens placering inte motverkar en pedagogisk miljö, och därmed försvarar eller fördyrar.
- c. Att enbart ange byggrätt som maximal grad av bebyggelse som tillåts på fastigheten, och samma maxantal våningar för hela byggrätten.

4. Större friyta

Fastighetens areal är liten vilket resulterar i en friyta på 8.45 kvm/barn. Friytan är kraftigt reducerad i relation till Boverkets rekommendationer. Planhandlingen hänvisar dessutom enbart till planprogrammets BKA som är översiktlig och av äldre datum. Det finns därför ingen unik BKA eller analys som värderar skolans

friyta mot andra intressen, eller där konsekvensen för eleverna beskrivs.

Utbildningsförvaltningen anser att friytan är för begränsad för att leva upp till utbildningsnämndens funktionsprogram för utemiljö (2019). En för liten friyta innebär att flera viktiga funktioner och kvaliteter inte går att skapa vilket i sin tur påverkar skolverksamheten negativt. Samtidigt finns en förståelse för att det rader konkurrens om marken och att staden tvingas till prioriteringar. Här anser dock Utbildningsförvaltningen att det borde ha gått att ordna en större friyta. Utbildningsförvaltningen accepterade den markanvisade fastighetsarealen utifrån Stockholms stads huvuduppdrag att säkerställa barns rätt till utbildning i enlighet med barnkonventionens artikel 28. I och med att många bostäder planeras skapas ett stort skolbehov.

5. Inget gång- och cykelstråk

Utbildningsförvaltningen anser det inte vara godtagbart med ett gång- och cykelstråk som delar fastigheten.

Utbildningsförvaltningen vidmakthåller tidigare motiv om förhöjd olycksrisk på grund av cykeltrafik samt att en avdelad skolgård blir personal- och resurskrävande för den framtida skolverksamheten.

Övrigt

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom SISAB:s synpunkter och har utöver detta inga fler synpunkter att tillkännage.

Stockholm Vatten och Avfall AB, SVOA

Stockholm Vatten och Avfall AB, (Avfall)

Stockholm Vatten och Avfall är fortsatt positiva till att det planeras för mobil sopsug samt kompletterande miljörum för bostäderna i området. Särskilt viktigt att sopsugsanläggningen utformas så att risk för olägenheter och buller förebyggs. Detta görs genom att begränsa tömningstiden per dockningspunkt och se till att detta inte sker alltför ofta. Högst 15 min per tömningstillfälle och dockningspunkt, samt max två gånger per vecka bör innehållas. Detta innebär att andelen lagrat avfall, oavsett antal tankar och storlek på dessa, tillsammans inte bör överstiga 15 m³ per dockningspunkt (motsvarande ca 160-200 hushåll/dockningspunkt).

Från och med den 1 januari 2021 blir matavfallsinsamling obligatoriskt för verksamheter som serverar fler än 25 portioner per dag. Motsvarande börjar gälla för övriga verksamheter samt hushåll från och med den 1 januari 2023. För skol- och förskoleverksamheten rekommenderas en kombinerad matavfallstank och fettavskiljare, så kallad kombitank.

Stockholm Vatten och Avfall vill även lyfta att trafiksäkerhet och angöring är fortsatt viktigt att beakta under planarbetet. T ex bör dragväg för hämtning av kärl vara hårdgjord, jämn och inte överstiga 10 m för att säkerställa god arbetsmiljö för hämtpersonalen.

Stockholm Vatten och Avfall AB (VA-teknik)

Allmänt

Genomförandet av föreslagen detaljplan innebär utbyggnad av allmänna VA-ledningar och anslutning av dessa till befintligt ledningsnät.

Dagvatten

I enlighet med tidigare samrådsyttrande för planen, gällande hänsyn som behöver tas till kapacitet och nivåer i ledningsnätet i Segelflygsgatan, är det av största vikt att föreslagna åtgärder för fördröjning möjliggörs i det fortsatta planarbetet. I och med att ytor och volymer för fördröjning delvis ligger placerade utanför aktuell detaljplan, är det avgörande för lämpligheten att exploatera området att dessa funktioner säkerställs både vad gäller anläggande samt förvaltning över tid. För att SVOA ska kunna uppfylla ansvaret som VA-huvudman ser vi två möjliga alternativ. Det ena alternativet är att utöka plangränsen så att behovet av fördröjning kan klaras inom planen. Det andra alternativet vara att en yta reserveras i parken genom avtal.

SVOA har inte haft möjlighet att i detalj granska dagvattenutredningar för samtlig kvartersmark. Det förutsätts att dagvattenutredningarna följer stadens checklista och att dagvatten från kvartersmark ansluts till det allmänna ledningsnätet efter rening och fördröjning, enligt stadens åtgärdsnivå. Några anmärkningar kan anföras:

- För kvarter C och E saknas i dagvattenutredningen en tydlig bild av hur stadens åtgärdsnivå ska uppfyllas. Dagvatten på kvartersmark ska renas och fördröjas enligt stadens åtgärdsnivå innan anslutning till det allmänna ledningsnätet. Åtgärdsnivån gäller oavsett vilka fördröjningsåtgärder som planeras nedströms utanför kvartersmarkens gränser.
- I kvarter J är höjdsättningen av förbindelsepunkt till den uppsamlade sänkan öster om gång- och cykelvägen inte möjlig att genomföra. Förbindelsepunkten måste ligga strax över +35 m på grund av höjdsättningen av den planerade ytan för fördröjning av dagvatten på allmän platsmark (benämnd ny dagvattendamm i dagvattenutredningen för kvarteret).
- Förslag på släpp av dagvatten från kvartersmark till naturmark får inte ske med risk för negativ påverkan på

grund av dagvattenflöde från den egna fastigheten. För att SVOA ska kunna uppfylla sitt ansvar gällande avledning av dagvatten från kvartersmark ska anslutning erbjudas vid fastighetsgräns. Väljer man att inte nyttja angiven anslutningspunkt ligger ansvaret för avledning av dagvatten, samt eventuella skador på annans mark, på fastighetsägaren.

I plankartan benämns ytan söder om kvarter J (västra huskroppen) som ”översilningsyta”, vilket inte stämmer överens med varken planbeskrivningens eller dagvattenutredningens benämning. Denna yta är planerad att fungera som fördröjningsyta för dagvatten, utformad som en torrdamm i naturmark (se planbeskrivning sid. 41). SVOA föreslår att benämningen ändras genomgående till ”yta för fördröjning av dagvatten”, eller liknande. Om funktionen för ytan fortsatt ska framgå av plankartan, bör den förses med förklaringstext.

Dricksvatten

Lägsta vattentryck i förbindelsepunkt motsvarar nivå +85 m vilket vid normalt anordnande av installationen kan innebära att intern tryckstegring erfordras för tappställen över nivån +65 m. Sådan tryckstegring bekostas ej av SVOA.

Spillvatten

Norra delen av planområdet är planerat att avledas med självfall norrut till kombinerad ledning i Rusthållarvägen. I södra delen av planområdet saknas spillvattennät i nära anslutning till den planerade exploateringen. En ny spillvattenledning med självfall söderut är planerad att anläggas i det s.k. mittstråket. Efter Skarpnäcksvägen krävs förläggning av ytterligare ca 400 meter ledning västerut i befintlig parkmark utanför planområdet.

Garage i anslutning till bostäder ska i första hand projekteras avloppslöst om möjligt. Om garage ändå förses med avloppsbrunnar, ska dessa vara utrustade med slam- och oljeavskiljare innan anslutning till spillvattennätet. Eventuell pumpning av spillvatten från garage och övriga källarutrymmen belägna på lägre höjd än den mottagande spillvattenledningen anordnas och bekostas av byggherren. Vi hänvisar vidare till broschyren Riktlinjer för garage som återfinns på <https://www.stockholmvattenochavfall.se/tips-och-riktlinjer/for-foretag-om-vatten--och-avloppsfragor/bilvard/>.

Anslutningspunkter

Då slutligt underlag från byggherrar för kvartersmarken saknas i detta skede, är anslutningspunkter för vatten och avlopp till nya fastigheter redovisade schematiskt. Det gäller såväl placeringen av anslutningarna som antalet till respektive fastighet.

Övrigt

Text i planbeskrivningen sid. 39, rubriken Vattenförsörjning, spillvatten, bör förtydligas avseende sträckningen för den nya spillvattenledningen. Ledningen är inte planerad att följa Skarpnäcksvägen, utan förläggas i befintlig parkmark söder om vägen, i riktning västerut mot Skarpnäcks sportfält.

Text i planbeskrivningen sid. 62, rubriken Vatten och avlopp, bör kompletteras med att ny spillvattenledning och nya dagvattenledningar/anläggningar krävs även utanför planområdet, för att möjliggöra VA-försörjning inom detaljplanen.

Skolfastigheter Stockholm AB

Den nya bebyggelsen, avvecklingen av provisoriska lokaler och prognos för framtida befolkning i Bagarmossen och Skarpnäck visar på ett behov av en ny skola och nya förskolor. Detaljplanen medger en skola för 1200 elever och två förskolor för sammanlagt 270 barn vilka utgör nödvändiga tillskott till den planerade kapaciteten. Plankartan har varit föremål för diskussion och vi är i stort sett överens med stadsbyggnadskontoret om hur den ska vara för att skolan och förskolorna ska bli tillräckligt bra. SISAB har dock noterat några brister som behöver kommenteras och åtgärdas.

Fri höjd under byggnadslänken över gångbanan på 10 meter medför att våningshöjderna tvingas bli mycket höga. Länkens funktion är av stor vikt för skolan och får inte medföra höjdskillnader som måste tas upp invändigt. Bestämmelsen borde utformas så att länken ligger på plan 300 istället för en höjdbestämmelse.

Byggnadslänkens bredd är begränsad till 8 m men borde ges större flexibilitet vad gäller placering i sidled (nord-syd).

Barnkonsekvensanalysen innehåller ingen värdering av friyta på vare sig skola eller förskolor. Då ingen av dessa uppnår de kvadratmeter per barn som rekommenderas så ska det finnas en värdering av skolgårdsytan mot andra intressen och konsekvensen för eleverna ska beskrivas. Det ska i planbeskrivningen framgå att storleken på friytan inte är god standard och ska ses som ett undantag i förhållande till framtida planering av skolor och förskolor.

SISAB vill även poängtera att den förhandlingslösning som innebär att skolgården delas i två delar med väg för gång, cykel och mopedtrafik inte utgör en god standard vilket bör framgå av planbeskrivningen. Lösningen bör beskrivas som ett undantag.

Höjden på den ena förskolan är satt till +53,0 vilket innebär för små marginaler om skolan behöver göras högre, t.ex. av nya myndighetskrav. SISAB yrkar på högsta nockhöjd +55,5 över nollplanet.

Micasa

Micasa är byggaktör för vårdboende i kvarter H i denna planen.

Synpunkter plankarta:

- Vårdboende, byggnadsarea, 1350 kvm.
- Önskar att bestämmelse centrumändamål får inrymmas i bottenvåning även gäller längs gata.
- Komplettera med ordet GATA även i andra meningen. "Balkongernas bredd mot GATA får maximalt vara 2,6 meter." Detta för att möjliggöra våra långa balkonger mot gård.
- Hur fungerar det med vårt trapphus? Kan det tolkas som en takkupa?
- Svårtolkad text. "Färdigt golv för bostäder mot GATA ska ligga minst 0,5 meter och maximalt 1,5 meter över gatunivå." Micasas byggnad klarar intentionen i denna bestämmelse men första boendevåning finns på plan 2 och ca 4 meter över gatunivå och strider därmed mot denna bestämmelse om maximalt 1,5 meter över gatunivå.

Synpunkter på planbeskrivningen:

- Sidan 33: Ta bort ordet "gym" och skriv istället bara "träffpunkt och dagcenter." Gym blir en något missvisande beskrivning. Det kommer finnas möjlighet att anordna gymträning för de äldre men det finns inget gym som alltid är öppet.
- Sidan 33. Hänvisning i illustrationstexten ska vara (MAF, 2020)
- Här är Micasas byggnad fortfarande lila av okänd anledning. Behövs det ett förtydligande att byggnaden klarar ljudkraven? Så att det inte misstolkas som att den utsätts för 85-90 dBA?
- Sidan 61. Vi utgår ifrån att staden bekostar en VA-anslutning för nya tomträtter, som är brukligt och ingår i avgäldsunderlaget.
- Genomförandetiden ger små marginaler för oförutsedda händelser. Bör ökas till 15 år.

Övriga remissinstanser

Ellevio

Lokalnät

För att klara den tillkommande kapaciteten för ny bebyggelse etablerar Ellevio lokalnät två nya nätstationer i planens östra delar. Befintlig nätstation vid Viskagränd 1 hamnar i konflikt med planerad byggnad och flyttas därför till nytt läge i planområdet. Det är viktigt att nätstationernas funktionsbehov tillgodoses, se bilaga. - Bilaga finns att ta del av i planakten-

Teknisk byggnad för nodrum som lokaliseras inom E-område, intill Ellevios flyttade nätstation, förutsätts hålla distansen 5 m till nätstationen. Ellevio föreslår att planbestämmelser kompletteras med beskrivning av vilken teknisk funktion som omfattas i respektive E-område.

Ellevio motsätter sig reglerande bestämmelser inom E-område som låser nätstationsbygganden till aktuell modell.

Energiomställning och framtida underhållsåtgärd ger att utökning eller byte av nätstationsmodell kan bli aktuellt. Begränsningar i E-området kan försvåra den processen.

Föreslagna byggrätter i plankartan överensstämmer inte med den placering av nätstationsbyggnaderna som planeras. Normalt centreras en prefabricerad nätstationsbyggnad med hänsyn till utrymme för de luckor och dörrar som måste kunna opereras under trygga arbetsförhållanden. Den stora ansamlingen kablar som angör nätstationsbyggnaden kräver också visst utbredningsområde i mark på grund av kablarnas begränsning i böjning, samt krav på inbördes avstånd mellan kablarna. Sammantaget bidrar detta till att prefabricerad nätstationsbyggnad centreras inom E-området.

Plankarta behöver förändras så att avvikelser inte uppstår redan vid bygglovsförfarande.

Ellevio har befintliga ledningar i Rusthållarvägen, Bergstorpsvägen, samt i Viskagränd som påverkas av planen och kommer behöva flyttas eller omförläggas. Kontakta Ellevio lokalnät i god tid för ledningssamordning.

Stockholm Exergi AB

Fjärrvärme/Fjärrkyla:

Stockholm Exergi är med i ledningssamordningen för detta projekt. Viktigt att vi tecknar genomförandavtal snarast möjligt. I övrigt ingen erinran.

Undermarksanläggningar:
Ingen erinran.

Hyresgästföreningen Sydöst

1.Sammanfattning

Se tidigare inskickat remissyttrande 2018-10-02 avseende samrådshandling.

2.Synpunkter

Se tidigare synpunkter 2,1 – 2,6 i remissyttrande 2018-10-02 avseende samrådshandling.

2.7 Tillägg saknas under teknisk försörjning

Saknar rubrik ventilation/inomhusklimat för att klargöra vilket ventilationssystem/luftväxling/filter/värmeåtervinning/etc. som ingår i nybyggnationen.

3.Slutord

Vi emotser svara på synpunkter.

Sakägare och nyttjanderättsinnehavare inom samrådskretsen enligt fastighetsförteckning

Hyresgäster, Föreningen Bergholmstorpets Vänner.

Bergholmstorpets vänner svar beaktar bara det som rör torpet och dess närmaste miljö. Vi lämnar övrig ny bebyggelse där hän. Dock bör all ny bebyggelse harmonisera med den arkitektur som förknippas med ”efterkrigsarkitekturen” dvs låg bebyggelse, öppna gårdar i samklang med träd och hållar.

Positivt är skyddsklassningen av torpet först och främst och skydd mot rivning.

Vi vidhåller det vi tidigare tagit upp att det är bra med en tilläggsutbyggnad. Dock är den i förslaget väldigt stor (max 100m²). Utformning, innehåll och placeringen av den bör ske i samråd med vänföreningen / föreningslivet i stadsdelen. Det är viktigt att den inte blir inklämd mot skogen utan får en mer inbjudande placering utan att de inkräktar för mycket på trädgården och skymmer det befintliga torpet. Den bör utrustas med det som torpet inte har dvs tillgänglighetsanpassning innefattande bra kök och toa (som komplement till föreningens nyligen byggda naturtoa). Övrigt innehåll i detta tillägghus är ej presenterat, vore önskvärt om de tankarna beskrivs i något forum. Torpets karaktär av öppen trädgård och icke kommersiell verksamhet bör i längsta mån bevaras.

Antalet parkeringsplatser på torpet bör vara begränsat, där förslaget sätter 2 handikapplatser medan 1-2 för personal då det inte är så stora ytor att tala om.

Vad gäller den planerade lekparken tvärs över vägen, nära torpet så råder närområdet inte brist på organiserade lekplatser. Det finns en stor park; Kaninparken samt en park i anslutning till Kulturhuset. Dessa båda parker ligger inom nära promenadavstånd från torpet. Det är positivt att Kaninparken upprustas, den är en naturlig uppskattad knutpunkt i Skarpnäck. Ser fastighetskontoret det nödvändigt med än mer arrangerade ytor för lek och fritid? Det finns en vits att knyta an till torpets historiska miljö och förstärka det. Mer av ökat träd och buskbestånd och gröna ytor och mindre del organiserad lekmiljö. Det är nödvändigt att bevara den gröna kil –som en del ser som en gräns mellan stadsdelarna men för djurlivet bör den bevaras i någon form.

Brf Bagarberget

Transformatorstation E1

Vi skulle gärna sett mer information om hur dessa kan komma att se ut, t ex storlek och vilka åtgärder som vidtas för att de inte blir samlingsplats för avfall och klotter. Vi förstår inte varför E1 byggnaderna ska placeras som intrång i naturen och så apart från nybyggnadsområdet. En fråga skickades in om det under samrådet som inte blev besvarad i samrådsredogörelsen vad vi kunnat se. Överlag är strukturen i samrådsredogörelsen svårtillgänglig och det är inte lätt att veta var man ska läsa när liknande saker tas upp på flera ställen.

Höjd/antal våningar

Ni har såklart fått mycket synpunkter på storleken på byggnaderna, framförallt punkthuset vid korsningen Bergsrådsvägen/Rusthållarvägen. Men det ursprungliga förslaget på 12 våningar var aldrig ett realistiskt förslag, matcha istället övriga punkthus i Bagarmossen som är 8 våningar, även nuvarande plan om 10 våningar är för högt med tanke på hur nära det ligger andra hus och gatan.

Det är heller inte lätt att förstå placeringen av punkthuset, skulle det inte vara bättre att ha högre punkthus som en del av kvarter B och C eller D och E. I de delar som ligger mot det nya gång och cykelstråket. Där kommer det inte sticka ut lika mycket men samtidigt vara en markering av den nya bebyggelsen och anknytningen mellan Skarpnäck och Bagarmossen.

Bebyggelsen på Bergsrådsvägen bör vara 3 våningar på bägge sidor om vägen. De nya husen kommer även täcka en helt annan markyta än de äldre husen som är relativt smala. Det borde åtminstone strävas efter mer harmoni genom att matcha höjden på befintlig bebyggelse.

Gata

Idag har Bergsrådsvägen mer av spontan grönska och vissa skogslika partier. I planen ska istället kvarter B, D, K och F mot Bergsrådsvägen ha jämnt planterade träd som inte matchar de gröna delar som de kommer knytas ihop med. Det vore intressant om ni inte kunde välja ett alternativt sätt att planera grönskan som skulle smälta in bättre i hur karaktären på Bergsrådsvägen. Måste träden planteras så strukturerat?

Det är en stor förlust att det lilla skogspartiet försvinner där kvarter B ska ligga. Går det inte att bevara några av de gamla tallarna här? Det tar lång tid innan de planterade träden växer upp till något meningsfullt. I planbeskrivningen sida 71 beskrivs Bergsrådsvägen med träd i mellanstor skala, det är dock många träd som är kraftiga och gamla på gatan och nyplanterade träd skulle vara önskvärt att de någon gång växer sig lika stora. Det vore därför bra om ni ändrar detta till att vara träd av större skala.

De nya byggnadernas närhet till gatan är en annan sak som påverkar och drar tankarna till stadsmiljö snarare än den befintliga gatubilden på Bergsrådsvägen. Den äldre bebyggelsen står längre in från gatan. Det ger mer av en känsla av luft och funkis-förort än den nya bebyggelsen kommer att ge. Det vore önskvärt om de nya husen kunde flyttas in mer från gatan för att åstadkomma detta. Detta gäller framförallt huset i kvarter K som är ganska malplacerat. Det och kvarter A är de enda byggnader som tränger in i befintlig bebyggelse i planförslaget och det är väldigt synd. Det skulle skapa en betydligt bättre samlad bild och övergång mellan det nya och gamla om kvarter K togs bort eller minskades kraftigt. Det ligger inga andra kvadratiska hus i närheten och det kommer sticka ut även om materialen matchas t ex puts och annat som beskrivs i planen. Varför inte bygga ett stjärnhus i tre våningar eller avstå helt från att bygga på den västra sidan av Bergsrådsvägen.

De två befintliga punkthusen på Rusthållarvägen ligger längre in från gatan än det nu planerade i kvarter A. Avståndet är väldigt viktigt för att det ska vara trivsamt att promenera och vistas i området. Tät, hög bebyggelse direkt mot gata (eller med en för litet grönt parti) blir inte bra.

Vi vill även värna om öppenheten i bebyggelsen, det är synd att framförallt kvarter B och C blivit så slutna. Bagarmossen präglas av blandad bebyggelse och upplåtelseformer, människor från olika bakgrund möts här. Risker är överhängande att särskilt i bostadsrättsföreningar väljer att bygga staket för att stänga ute människor så bara de boende får ta del av innergårdarna. Det finns

tyvärr ett fåtal exempel på det i Bagarmossen men det är undantag. Runtikring det planerade området så är det öppen bebyggelse där barn och vuxna från hela närområdet får tillgång till alla innergårdar och lekplatser. Om det går vore det bra att det redan nu planeras för att avslå alla bygglov för att avskärmande staket till innergårdarna. Öppna gärna upp kvarter B och C mer.

Skogen

Det är bra att särskild hänsyn ska tas till grönskan söder om förskolan i kvarter I. Det området har många stora och gamla träd som måste planeras för att de ska behandlas varsamt under byggnationen och efteråt. Det vore så vackert om det fanns kvar ordentlig grönska i det nya stråket så det inte blir så tråkigt och tillrättalagt.

Kan man inte vara lika hänsynsfull mot grönskan även söder om skolgården i område J? Där går idag en väl använd gångväg, hur ska det lösas med skolgårdens placering? Det vore önskvärt att mötet mellan gångväg och skola fick behållas i en så skoglig miljö som det går.

Risken är på sikt att även de träd som behålls kommer att bli avverkade inom ett fåtal år när t ex skolledning blir oroliga att trädgrenar eller annat kan falla på barnen. På detta sätt sprids skolgårdens zon till större områden än vad som först var planerat. Det är en så smal strimma som binder Bagisskogen med Nackareservatet och flaskhalsen blir just söder om skolan och det stråket som ska binda ihop Bagarmossen och Skarpnäck mer. Det är bra att ni förtydligat att det endast är underväxtröjning som det är frågan om i skogen intill gång/cykelvägen. Dock skulle ni kunna stärka naturen mer här då belastningen kommer vara stor, våga låt naturen gå först.

I skolgårdens östra ände finns idag ett litet berg, där bergets västra ände är en del av den framtida skolgården. Det vore önskvärt om berget fick vara kvar utan ingrepp från skolgården. Berget skapar en naturlig gräns mot bebyggelsen och skogen på andra sidan. Troligen blir det även en kul naturlig lekplats för barnen om det får vara kvar i sin helhet. På södra sidan av berget intill gångvägen finns även en samling väldigt gamla tallar.

Närboende 1

Det har kommit till min och vår kännedom att ni planerar att uppföra ett hus/fastighet på Viskagränd 1 i Bagarmossen. Byamännen 2 i Bagarmossen är grönklassade fastigheter byggda på 1950-talet. Det är viktigt att större ingrepp som till-och påbyggnader därför undviks. Att tidstypisk markplanering och

växtlighet samt biologisk mångfald bevaras inom tätbebyggt område. Längs med Bergsrådsvägen och Viskagränd ligger ett stråk av grönklassade fastigheter som har ett högre kulturhistoriskt värde än större delar av övriga Bagarmossen. Detta område måste därför bevaras som en sammanhängande enhet, och inte ses som separata byggnader. Utemiljön med sina gröna kilar och varierande fågel och djurliv är idag väldigt viktigt för människors välbefinnande.

Den tilltänkta fastighetens läge och utformning i höjd, kommer att väsentligen skugga våra balkonger, lägenheter och uteplatser samt bryta orörd horisontlinje i syd.

Jag/Vi anser att denna nyplanerade fastighet på Viskagränd 1, skall byggas på den andra sidan Bergsrådsvägen inom kvarteret Bergholmsbacken, Rustmästaren 2.

Närboende 2-3

Vi är boende i området och har följande synpunkter på den detaljplan som är utställd på granskning.

Stadsplan

Planen syftar bland annat till att knyta samman Bagarmossen och Skarpnäck genom ett tryggt och levande stråk. Placeringen av skolan, två förskolor och ett vårdboende närmast Skarpnäck kommer göra att området kommer vara livlöst kvällar och helger då dessa verksamheter till stor del är stängda. I beskrivningen står att skolan kommer att kunna nyttjas dessa tider men det kommer såklart bara utgöra en liten del av skolan. Området kring fotbollsplanen är idag ett tillhåll som är väldigt otryggt kvällstid. Genom att placera en skola här istället för bostäder kommer denna plats att även fortsättningsvis vara avskärmad och kännas otrygg. Vår bestämda åsikt är att funktionerna inom den nya detaljplanen måste blandas och integreras med varandra och omgivningen bättre och på så sätt bidra till en tryggare stad, en mer sammanhängande stad och en god offentlig miljö.

Angöringsvägen till skolan (till kv J från Rusthållarvägen)

Vi anser att angöringen till skolan är löst på ett dåligt sätt och bör istället lösas från Rusthållarvägen norr om planområdet, via nya gator. Detta bygger på följande resonemang (utan inbördes ordning/viktning):

- Ekonomi:

Vägstrukturen i den nya bebyggelsen skulle lätt kunna omformas så att angöringen till skolan kan ske via Bergholmsstråket som redan är tänkt för biltrafik. Att bygga ytterligare en bilväg för enbart skolan är helt enkelt onödigt dyrt, speciellt då denna sträckning innebär en hel del bergschakt och delvis flytt av befintlig cykelväg. Det skulle innebära en besparing för staden att ta bort den.

- Barnperspektiv och kulturvärde:

Den befintliga gång- och cykelvägen till skolan är idag väl använd och knyter an till det för tiden typiska och välfungerande trafikseparerade G/C-nätet i Bagarmossen. I underlagen står att den mesta cyklingen sker på gator men detta stämmer inte. I synnerhet inte för alla de barn och ungdomar som idag kan gå och cykla mellan Skarpnäck, via Bagarmossen och vidare mot Kärrtorp mm utan att korsa en enda väg. Att förlägga en bilväg intill detta bryter detta samband, speciellt som G/C-vägen är tänkt att korsa den nya angöringsvägen. Det är ur ett barnperspektiv och sett ur ett helhetsperspektiv över Bagarmossen helt förkastligt. Att ta bort angöringsvägen skulle helt enkelt möjliggöra för en trygg och säker väg till det nya området/skola/förskola österifrån och vidare mot Skarpnäck. Vägen strider också som sagt mot det tidstypiska planeringsideal som råder för Bagarmossen och som fungerar väl idag.

- Naturvärden

Området kring den nya vägen innehåller höga naturvärden. I planunderlaget för granskningen saknas helt detta område i naturvärdesinventeringen, varför utredningarna inte kan anses kompletta.

I MKB:n för samrådet lyfts området kring den nya angöringsvägen fram som ett område med höga naturvärden med många äldre träd. Genom att bevara dessa kan en minska den nya planens miljöpåverkan. Speciellt då övrig bebyggelse i den nya planen inte gör anspråk på områden med höga naturvärden i stor utsträckning. Den nya vägen skulle innebära stor påverkan med schaktning och trädfällning som också kan påverka spridningsvägar. Den tidigare utredningen var dessutom gjord i november vilket inte är acceptabelt ur ett NVI-perspektiv då många arter inte kan påträffas efter löven fallit av växterna och de flesta insekter och djur gått i idé/vintervila.

- Trafikbuller

I planunderlaget saknas redogörelse för påverkan av befintliga vägar med den nya tillfartsvägen till skolan. Den nya vägen kommer innebära stor påverkan på en redan dålig trafiksituation med dålig sikt/sväng intill elnätstationen. Dessutom kommer den innebära flera tunga transporter i och med snöröjning, sophämtning och leveranser. Det saknas redogörelse för hur dessa ska regleras så de inte sker nattetid, mellan 23-06.

I den tidigare utredningen till samrådet konstaterades att nya vägen kommer att höja bullernivåerna. Det finns dock brister i denna utredning som tyder på att trafikbullernivåerna kan komma att överskrida riktvärden. Antagandet om 100 fordon/dygn för tillfartsväg till skola J är för lågt. Eftersom 1200 elever går på

skolan och varje bil åker sträckan två gånger är det rimligt att denna siffra i verkligheten kommer mångdubblas. Byggnaderna närmast denna väg är byggda på 50-talet med mycket dåliga ljudisolerande ytterväggar och bullernivåerna (både vid uteplats och inomhus) riskerar att överskridas. Vägdragningen i bullerutredning är dessutom fel i förhållande till planförslaget och därför missvisande.

Närboende 4

Jag tycker att förslaget skulle tjäna på att ge en större garanti för att färgskalan i fasader och tillhörande komponenter anpassas till den typiska karaktären i den befintliga bebyggelsen i Bagarmossen samt en större garanti för att gestaltningen i de nya husen samordnas sinsemellan. Det står i planbeskrivningen att:

”Den nya bebyggelsen ges en egen nutida karaktär med en omsorgsfull gestaltning som har släktskap med den befintliga bebyggelsen i Bagarmossen bl.a. genom färgskala och takutformning. Kvarteren samspelar sinsemellan genom att vissa arkitektoniska karaktärsdrag återkommer inom området samtidigt som de skapar en upplevelserik och varierad gatubild liksom i stora delar av Bagarmossen.”

Detta är i så fall utmärkt och jag tycker att framförallt färgskalan och samordning mellan nya byggnader i så fall också skulle kunna säkras tydligare genom en planbestämmelse.

Närboende 5-6

Vi har tidigare framfört synpunkter på förslaget under samrådsförfarandet. Samtliga boende och fastighetsägare i närheten delar den uppfattning som sålunda kommit till uttryck under samrådsförfarandet. Såvitt vi kan se har det inte skett någon ändring när det gäller angöringsvägen till skolan. Inte heller i övrigt har någon hänsyn tagits till vad som anförts. Problemen kvarstår alltså. Vi vidhåller alltså vad som tidigare anförts i ärendet från vår och övriga sakägares sida i närområdet.

Närboende 7

Vi är fastighetsägare och direkt berörda av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016- 19586. Våra synpunkter från programskedet kvarstår inför detaljplaneringen. Det gäller infartsvägen (transportvägen) till den nya skolan. I programskedet så ska frågor kring framför allt flöden och volym beaktas för att man sedan ska kunna fokusera på detaljerna i nästa skede. Det är viktigt att alla utredningar är gjorda och finns redovisade. Vi anser inte att övergripande förutsättningar är utredda tillräckligt för att kunna gå vidare till en detaljprojektering på befintligt underlag. Trafikflödena till skolan löses inte med liggande förslag utan ändringar behöver göras.

Naturinventeringen behöver kompletteras med en utredning under våren/ sommaren.

Körspåren inkluderat höjdskillnaderna vid den planerade infartsvägen (transportvägen) behöver tydligare redovisas.

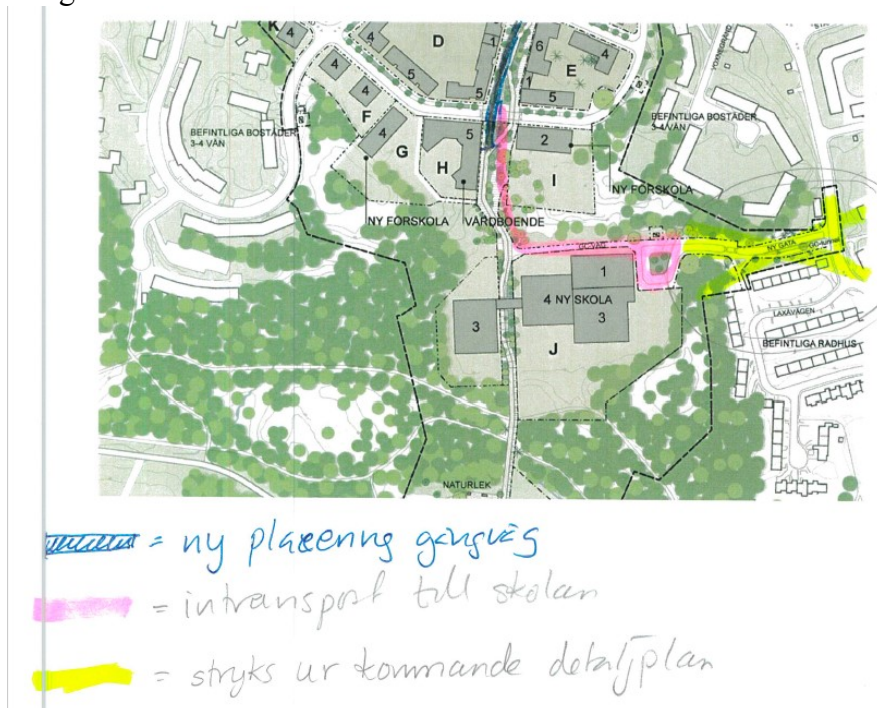
Planerad transportväg till skolan kommer att ligga i en skogsdunge i mycket kuperad terräng. Angöringen till Rusthållarvägen från skolan kommer att ske i ett backkrön med en skarp vänstersväng med skymd sikt. Svängen omgärdas av branta sluttningar, en gångtunnel och en transformatorstation så utrymmet för att utforma svängen är mycket begränsat.

Anläggningen av vägen kräver omfattande sprängning och träden i skogsdungen behöver tas ner. Sluttningen ner från Voxnegrand till transportvägen blir mycket brant.

Naturinventeringen som gjordes utfördes i november och behöver därför kompletteras med en inventering under våren/sommaren, vilket mycket riktigt står i rapporten. Naturinventeringen behöver därför utföras och resultatet beaktas innan man går vidare med liggande förslag.

Förändringar skulle kunna göras till detaljplaneförslaget och då skulle man uppnå en bättre funktion till ett lägre pris. Vi föreslår följande:

Transportvägen till skolan dras på andra sidan Voxnegrand, se bifogad skiss.



Fördelarna med detta skulle vara att;

- trafiken inte leds längre in i området än nödvändigt
- omfattande sprängningar utgår
- kostnaden för vägen minskar
- flytt av gångtunneln utgår

- angöringen till Rusthållarvägen med en skarp vänstersväng i backkrön utgår
- GC och transportväg kan hållas separerade för en säker skolväg för barnen.
- kompletteringen av naturinventeringen utgår

Vi som berörda fastighetsägare opponerar oss mot förslaget och önskar att föreslagna ändringar beaktas och arbetas in i kommande detaljplan.

Närboende 8-9

Vi är fastighetsägare och direkt berörda av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016- 19586. Våra synpunkter från programskedet kvarstår inför detaljplaneringen.

Det gäller infartsvägen (transportvägen) till den nya skolan. I programskedet så ska frågor kring framför allt flöden och volym beaktas för att man sedan ska kunna fokusera på detaljerna i nästa skede. Det är viktigt att alla utredningar är gjorda och finns redovisade. Vi anser inte att övergripande förutsättningar är utredda tillräckligt för att kunna gå vidare till en detaljprojektering på befintligt underlag.

Trafikflödena till skolan löses inte med liggande förslag utan ändringar behöver göras. Naturinventeringen behöver kompletteras med en utredning under våren/ sommaren. Körspåren inkluderat höjdskillnaderna vid den planerade infartsvägen (transportvägen) behöver tydligare redovisas.

Planerad transportväg till skolan kommer att ligga i en skogsdunge i mycket kuperad terräng. Angöringen till Rusthållarvägen från skolan kommer att ske i ett backkrön med en skarp vänstersväng med skymd sikt. Svängen omgärdas av branta sluttningar, en gångtunnel och en transformatorstation så utrymmet för att utforma svängen är mycket begränsat.

Anläggningen av vägen kräver omfattande sprängning och träden i skogsdungen behöver tas ner. Sluttningen ner från Voxnegränd till transportvägen blir mycket brant.

Naturinventeringen som gjordes utfördes i november och behöver därför kompletteras med en inventering under våren/sommaren, vilket mycket riktigt står i rapporten. Naturinventeringen behöver därför utföras och resultatet beaktas innan man går vidare med liggande förslag.

Förändringar skulle kunna göras till detaljplaneförslaget och då skulle man uppnå en bättre funktion till ett lägre pris. Vi föreslår följande:

Transportvägen till skolan dras på andra sidan Voxnegränd, se bifogad skiss.



Fördelarna med detta skulle vara att;

- trafiken inte leds längre in i området än nödvändigt
- omfattande sprängningar utgår
- kostnaden för vägen minskar
- flytt av gångtunneln utgår
- anläggningen till Rusthållarvägen med en skarp vänstersväng i backkrön utgår
- GC och transportväg kan hållas separerade för en säker skolväg för barnen.
- kompletteringen av naturinventeringen utgår

Vi som berörda fastighetsägare opponerar oss mot förslaget och önskar att föreslagna ändringar beaktas och arbetas in i kommande detaljplan.

Närboende 10-11

Med det sista förslaget till detaljplan för Dnr 2016-19586 har man återigen helt frångått ursprungsplanen att göra den södra delen av Bergholmsbacken tryggare då man väljer att placera en skola på fotbollsplanen och bostäderna på nuvarande Bergholmsskolas plats. I planförslaget väljer man också att bortse från alla synpunkter från boende och andra instanser som påtalar detta.

Vi boende i närheten av fotbollsplanen i södra delen av detaljplanen mot Skarpnäck har under flera års tid kämpat med vardagarna runt fotbollsplanen som har bestått av drogförsäljning, nedskräpning, alltför hög musik och stundvis högljudda fester. Det är frågan om både "lättare" och tyngre droger som heroin. Vi har tillsammans med flera grannar aktivt larmat om detta till polisen i flera års tid.

En skola förlagd på fotbollsplanen innebär att detta kan fortgå på kvällar, helger och lov.

”Utbildningsförvaltningen skriver på sid 26 (123): ny erfarenhet visar dock ett behov av ca 12 kvm BRA per elev, ca 15 000 kvm får skolfastighetens omfattning. I planförslaget kvarstår 11 000 kvm. Förvaltningen anser att detta måste justeras till 15 000 kvm för att motsvara verksamhetens behov”

Detta svar fick jag av berörd tjänsteman då jag frågade om detta:

”Hej, Jag har inte alla siffror men vi vet att storleken av friytan inte är god standard som Skolfastigheter i Stockholm AB uttrycker sig angående de planerade förskolorna och skolan. Det ska ses som ett undantag i förhållande till framtida planering av skolor och förskolor. ”

Vi anser då att det är konstigt att planera för en skola på 1200 elever på fotbollsplanen som är 11000 kvm för ett elevantal som kräver 15000 kvm för att motsvara verksamhetens behov. Med vetskapen om att friytan inte är god standard och egentligen bara rymmer en skola för drygt 900 elever för att uppnå de ca 12 kvm BRA per elev som är standard. Varför skall barnen i vårt område ses som ett undantag för att i framtiden göra rätt. Vi begär att det perspektivet beaktas här och nu.

Lösning - anpassa bygget efter förutsättningarna på platsen istället för tvärt om, två alternativ:

1. Bygg den storlek på skola som ryms på fotbollsplanen och trygga barnen, ha en inhägnad skolgård omgärdad av byggnader (så som skolan i det första planförslaget till skola såg ut) istället för att lägga skolgården utanför skolbyggnaderna. Se Utbildningsförvaltningens skrivning ” En skolgård måste vara fredad från obehöriga som uppehåller sig där under skoltid, eftersom personalens överblick och kontroll då omöjliggörs.” Vi anser att högstadiet vid behov förslagsvis placeras på Skarpnäcksfältet istället där plats finns. Det bidrar till en del till sambandet Skarpnäck/ Bagarmossen.

2. Byt plats på skola och bostäder.

Sambandet Skarpnäck/Bagarmossen genom skolans placering på Bergholmsskolans fotbollsplan har tidigare framförts som argument men är svagt då det geografiskt endast är ca 100-300 m mellan den tänkta skolbyggnaden på Bergholmsskolans fotbollsplan till nuvarande Bergholmskolas placering. Bostäder på fotbollsplanen skulle dock knyta samman områdena.

Det finns stora ekonomiska fördelar med att förlänga den redan inplanerade vägen mellan Voxnegränd och Bergsrådsvägen de 100 metrarna ned till fotbollsplanen oavsett om det blir transportväg till skolan eller bostäder. Istället för det kostsamma och svåra jätteprojektet med att lösa en transportväg mellan Rusthållarvägen och fotbollsplanen. Detta beroende på geografi samt en befintlig

transformatorstation (LT 31). Se detaljer kring svårigheter med angöring.

Vi vill precis som andra också begärt att detta utreds vidare och att man ser över att:

- trafiken inte leds längre in i området än nödvändigt
- omfattande sprängningar utgår
- kostnaden för vägen minskar
- flytt av gångtunneln utgår
- angöringen till Rusthållarvägen med en skarp vänstersväng i backkrön utgår
- GC och transportväg kan hållas separerade för en säker skolväg för barnen.

Vid gamla Bergholmskolan placering finns redan all angöring för transporter med allt vad en skola kan behöva plus närheten till tunnelbana och buss.

Angående den (ev) ökade biltrafiken står att läsa: Nämnden anser att det är en utmaning för skolans kommande personal och stadens trafikplanerare att minska antalet transporter som föräldrar står för t.ex. genom att anlägga säkra avstigningsplatser utmed Rusthållarvägen och genom att arbeta med attitydförändringar. Dessa ord är föga lugnande.

Kartbilderna som visar trafikflödet på Laxåvägen före och efter skolbygget visar konstigt nog ingen ökning av trafiken vilket är en utopi. De föräldrar i lägre åldrar som lämnar sina barn med bil kommer att släppa av dem på just Laxåvägen. Rusthållarvägen är underdimensionerad i bredd och kan därför rimligtvis inte kan rymma "säkra avstigningsplatser" utan att kostnader för stora ombyggnationer görs då även bussarna trafikerar Rusthållarvägen i sydöstra delen av planområdet.

Trafikförvaltningen i sin tur vill upplysa om att en förutsättning för att gator ska kunna trafikeras av buss är att de avseende avstånd, gatubredder och lutningar med mera följer trafikförvaltningens riktlinjer i RiBuss.

I den skrivningen tror jag allt finns med som påvisar svårigheten i den verkliga trafiksituationen runt just den angöringen från Rusthållarvägen.

Vi som berörda fastighetsägare opponerar oss mot förslaget och önskar att föreslagna ändringar beaktas och utreds vidare.

Närmiljön kring Bergholmstorpet

Eftersom det redan finns flera stora traditionella lekparkar på Skarpnäcksfältet så skulle vi önska att den planerade lekparken vi Bergholmstorpet tog tillvara på Torpets unika miljö och att lekparken som planeras där istället byggs för att passa i Torpets närmiljö med Torpets anor i fokus.

Vi stöder förslagen från närboende 8-9, deras karta samt förslagen från närboende 12-13, närboende 16 och närboende 32 skrivelser.

Närboende 12-13

Vi är fastighetsägare och direkt berörda av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016- 19586. Vi är mycket bekymrade över den väg som planeras till skolan, då den nya korsningen mot Rusthållarvägen kommer vara väldigt olämpligt placerad. Det är en skymd kurva över ett krön, som redan idag är besvärlig. Men vår huvudsakliga synpunkt gäller skolans placering. Fotbollsplanen där skolan ska byggas ligger lite avsides mot skogen. När skolan är stängd kommer detta område bli ännu mer avskilt och nedstängt. Det kommer inte vara någon naturlig cirkulation av boende där på kvällar, helger och lov. Det blir som en mörk kil mellan Bagarmossen och Skarpnäck, tvärt emot avsikten med projektet.

Vi har under många års tid haft problem med knarkförsäljning och brukande i det borte hörnet av fotbollsplanen, och om det kommer ligga en skola framför kommer det bli än mer avskilt och ombonat för knarkarna.

Vi anser att det är bättre att bygga bostäder på fotbollsplanen så det bli ett naturligt flöde med folk dygnets alla timmar, helger och lov, både från Bagarmossen och Skarpnäck. Trevliga hus med närhet till Bagisskogen, som vi alla älskar och värnar om.

Skolans placering är mer naturlig nära vägen, i närheten där Bergholmsskolan låg, så man lätt kan nå den med transporter, och barnen enkelt kan ta sig dit, och där den inte riskerar att skapa ett mörkt och avskilt område som inbjuder till olagligheter.

Vi ser verkligen fram emot att välkomna många nya invånare till våra fina stadsdelar. Och vi gillar att det kommer vara stor variation av boenden, för alla åldrar.

Närboende 14-15

Som fastighetsägare blir vi starkt påverkade om detaljplaneförslaget 2016-19586 godkänns. Vi vill därför ge våra synpunkter på detta. Vi håller med närboende 12-13 om deras synpunkter som de har skickat in. Önskar också särskilt trycka på det olämpliga i dragningen av vägen tänkt för transporter till skolan. Vi tror också att placeringen av skolan inte förbättrar tryggheten i området eftersom skolan kommer att stå mörk och tom en stor del av dygnet och under lov. Ett bättre ställe för skolan är där den gamla skolan var placerad. Med en sådan lösning kan i stället bostäder byggas på bollplanen.

Närboende 16

Synpunkter på planförslag för Bagarmossen med dnr 2016-19586.

Undertecknad är fastighetsägare och direkt berörd av detaljplaneförslaget.

Jag vill starkt opponera mig mot två delar av förslaget.

1) Placeringen av skolan

2) Dragningen av ny transportväg från Rusthållarvägen in till området.

Ad 1

Bygg skolan där Bergholmsskolan legat! Bygg bostäderna på fotbollsplanen, dvs närmare skogen. Det ger ökad trygghet i området med sammanhållet bostadsområde. Ett skolområde i mitten som står öde kvällar, helger och lov riskerar att bli ett tillhåll för drogmissbrukare och droghandel vilket vi redan tampas med.

Ad 2

Detaljplanens placering av ny transportväg skulle medföra att den mycket utnyttjade och barnsäkra gång- och cykelvägen mot skolor, förskolor, lekpark, bibliotek och centrum slås sönder. De gamla välplanerade gång- och cykelvägarna med tunnlar och utan gatukorsningar som går kors och tvärs i Bagarmossen bör bevaras. De är av stort värde för barn såväl som vuxna.

Transportväg torde kunna dras mellan Voxnegrand och Bergsrådsvägen.

Slutligen instämmer jag i, samt uppmanar jag att ta i beaktande de synpunkter som lämnats in i såväl programskedet som på detaljplaneförslaget, från närboende 8-9, från närboende 12-13, samt från närboende 10.

Närboende 17

Angående den planerade vägen till skolan, gata 7, har vi inte hittat några undersökningar av beräknat trafikbuller eller trafikintensitet. Inte heller vad den ökade trafiken kommer att medföra för den angränsande delen av Rusthållarvägen.

Husen som angränsar till den blivande gatan har inte byggts för att klara av trafikbullret som gatan kommer att generera. Eftersom skolan och idrottslokalerna ska användas kvällar och helger kommer det bli ett ständigt buller kring husen.

Gatans utfart mot Rusthållarvägen, som redan nu trafikeras med bussar, en hel del leveransfordon, privatbilar och cyklister känns inte genomtänkt och säker. Utfarten kommer att ske bakom tunnelbanans elförsörjningscentral. Risken för olyckor är uppenbar. Med tanke på hur det redan nu ser ut med lämningar och hämtningar av barn vid skolorna så kommer det bli hög trafik på gata 7 och ut på Rusthållarvägen..

Skolan kommer också vara en arbetsplats för mer än 100 anställda. Flera av dem kommer säkert att åka till arbetet med bil. Vi befarar

att bland annat Laxåvägen kommer att användas som parkeringsplats och därmed också få utökad trafik. Var de människor som kommer att arbeta i Bergholmsbacken ska parkera framgår inte av utredningen.

Utifrån klimatsmart tänk vore det bättre att skolan och förskolornas leveranser och hämtning av sopor samordnades bättre trafikmässigt. Nu kommer fordonen först att köra in till förskolorna för att sedan köra ut ur området köra ut på Rusthållarvägen och sen in på gata 7. Bättre vore att bygga gata 7 rakt ner från område E. Då kan en samordning av leveranserna ske med mindre trafik i området. Den befintliga gångvägen ner mot bollplanen används redan flitigt av barn och vuxna för att ta sig ner mot Skarpnäcksfältet eller mot andra delar av Bagarmossen. Att skapa en gata med hög trafik och en farlig vägskorsning kan inte stämma med stadens syn på trafiksäkerhet.

Att inte bygga gatan skulle också spara skyddsvärda träd och öka den biologiska mångfalden i området vilket även skulle vara till glädje för de människor som dagligen använder gångvägen.

Att hålla ihop Bergholmsbackens vägar inom det nya området är naturligare och säkert även billigare för staden än att kila in en angöring genom det gamla området. Det stämmer inte heller överens med hur man tänkt förut kring vägarna i Bagarmossen och hur man värnat gångvägarna.

Närboende 18

Vi boende i närområdet motsätter oss å det starkaste fortfarande höghuset som man planerar att klämma in på en pytteliten plätt i korsningen Rusthållarvägen/Bergsrådsvägen. Man har i förslaget nu sänkt detta hus med två våningar från 12 till 10, men alla invändningar som boende i närområdet lämnat vid samrådet i en petition är fortfarande tillämpliga. Vi uppmanar de ansvariga att tänka om gällande detta hus!

Vi uppmanar också de ansvariga att tänka efter mycket noggrant gällande var man placerar garagedörrar och ut och infarter till de nya bostadskvarteren, och hur man planerar tillfarter till de nya dagisen, skolan och äldreboendena. Rusthållarvägen är redan en relativt vältrafikerad väg, medan Bergsrådsvägen är mycket litet trafikerad. Placerar man in och utfarter och garage så att bilar kör via Bergsrådsvägen kommer man att helt förstöra denna nu nästan bilfria väg.

Närboende 19

Det har kommit till min och vår kännedom att ni planerar att uppföra ett hus/fastighet på Viskagränd 1 i Bagarmossen.

Byamännen 2 i Bagarmossen är grönklassade fastigheter byggda på 1950-talet.

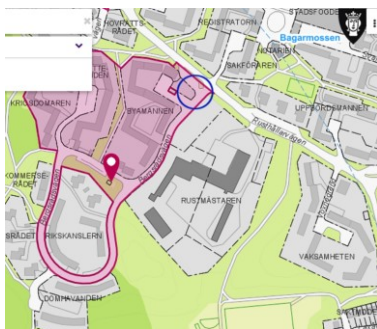
Det är viktigt att större ingrepp som till- och påbyggnader därför undviks. Att tidstypisk markplanering och växtlighet samt biologisk mångfald bevaras inom tätbebyggt område. Längs med Bergsrådsvägen och Viskagränd ligger ett stråk av grönklassade fastigheter som har ett högre kulturhistoriskt värde än större delar av övriga Bagarmossen. Detta område måste därför bevaras som en sammanhängande enhet, och inte ses som separata byggnader. Utemiljön med sina gröna kilar och varierande fågel och djurliv är idag väldigt viktigt för människors välbefinnande. Den tilltänkta fastighetens läge och utformning i höjd, kommer att väsentligen skugga våra balkonger, lägenheter och uteplatser samt bryta orörd horisontlinje i syd.

Jag/Vi anser att denna nyplanerade fastighet på Viskagränd 1, skall byggas på den andra sidan Bergsrådsvägen inom kvarteret Bergholmsbacken, Rustmästaren 2.



Närboende 20-22 och 19

Underteckna bor i fastigheten Byamännen 2 och det har blivit oss känt att ni vill uppföra ett 10-våningshus på angränsande parkeringsytan i N-Östra hörnet av Byamännen, korsningen av Rusthållarvägen - Bergsrådsvägen. Med blå markering på lilla kartan.



Jag har förståelse för att det finns behov av bostäder men, den respektlöshet för den K-märkta boendemiljön som förslaget uttrycker, gör mig /oss som bor i de närliggande grannhusen sorgsna.. Omfattande bebyggelse är ju beslutad på andra sidan vägen, kan man då inte låta P-ytan och gräsmattan få vara ifred som en liten grön kil mellan all betong? Att bygga så tätt att inte ens några grästorvor får ge lite luft mellan husen strider därtill mot andan i fastighetens Kulturmärkesklassning. Husen behöver en viss omgärdande markyta för att behålla sin arkitektoniskt enhetliga profil.

Det är ingen vidare bra lösning på sikt heller, ty om vi Byamän känner oss inträngda av ett nytt jättehus som granne, så kommer detsamma att gälla för de nya människor som ska flytta in i 10-våningshuset. Och så småningom kommer ändå mer mark att behöva tas i anspråk när Stockholms befolkning växer. Bygg huset i Sydvästra kanten i stället, tycker vi, på östra sidan om Bergsrådsvägen, söder om Rustmästaren. Eller bygg där två lägre hus. Det innebär att naturområde får offras, men på sikt kommer förmodligen detta ändå att ske. Så länge bilar finns behövs också någon plats att ha dem uppställda på när de inte rullar.

Den tilltänkta fastighetens läge och höjd, kommer att skugga våra balkonger, lägenheter och uteplatser och bryta orörd himmelslinje. Det är därför synnerligen önskvärt att större ingrepp som påträngande till -o. påbyggnader kan undvikas.

Närboende 23

Övergripande synpunkter

Hållbarhetssynpunkter, i synnerhet ekologiska och miljömässiga
Stockholms Stad har klart uttalat att man ska vara ledande i hållbar utveckling. Man vill gärna vara i världsklass. Det är då beklämmande att se hur denna plan, liksom flera av de övriga aktuella inom denna och närliggande stadsdelar, totalt bortser från betydande och viktiga aspekter ur hållbarhetsperspektiv.

Koppling till nationella, regionala och lokala miljömål samt klimateffekter

På sida 9 i planförslaget sägs: "*Översiktsplanen anger att Stockholm ska vara en stad med täta och sammanhållande stadsmiljöer där det byggda och det gröna samspelar.*" Hur det gröna samspelar med planen framgår inte då merparten av det gröna inom planområdet inte kommer att finnas kvar efter genomförandet av planen. Att Översiktsplanen, som ligger som grund, fortfarande (2018-03-23) har målen för stadsbyggnad "*en växande stad, en sammanhängande stad, god offentlig miljö samt en klimatsmart och tålig stad*" är lite märkligt då flera av delmålen faktiskt står i stark och direkt konflikt med hållbarhet, åtminstone så länge staden inte på något sätt har kunnat visa att en sådan utveckling är i linje med en långsiktigt hållbar utveckling baserad på alla tre benen: ekologisk, social och ekonomisk utveckling. Frågan om en växande stad kan i detta sammanhang starkt ifrågasättas. Det är helt klart att det ekologiska benets krav långt ifrån uppfylls med denna och flera andra planer som staden bygger den fort-satta utvecklingen på. Eftersom ekologisk hållbarhet är grunden för de två andra benen är det allvarligt när ekologisk hållbarhet inte beaktas tillräckligt. Många av de problem med trafik-trängsel, bullerproblem, ökande sjuklighet, sämre livsmiljöer i nybyggda områden och krympande grönområden är bara några exempel.

Med tanke på läget med allvarliga klimateffekter och behovet av stora omställningar för att minska klimateffekterna är det ytterst anmärkningsvärt att förslaget till detaljplan inte ens innehåller minsta koppling till vare sig klimatmål och nationella miljömål. Inget om hållbar utveckling, energi- och resursreducering. På vilket sätt bidrar denna plan till att staden ska uppnå de resultat som målen strävar mot? Det berörs inte överhuvudtaget! Tvärtom är planen ett exempel på att staden bara trampar på i gamla fotspår. Vilka krav på hållbarhet i miljöavseende har ställts på de aktörer som getts/ska ges markanvisningar? Idag måste sådana krav vara en självklarhet. Nu framkommer inga tecken på att sådana krav har ställts. Det framkommer heller inte hur staden har tänkt i sådana frågor av vad som kan utläsas ur detaljplaneförslaget. Klimateffekter nämns enbart i samband med risk för ras eller skred (sida 49). Det framgår inte på något sätt hur denna plan är av "världsklass". Tvärtom, det är märkligt att staden inte tydligare sätter ner fötterna och tydligt visar att dessa, för oss alla livsviktiga frågor, ens beaktas i samband med stadsplaneringen. Tänk om! Gör bättre!

Staden måste klart visa att de internationella, nationella och lokala klimat- och miljömålen beaktas och välja lösningar som tydligare går i riktning till att nå målen. Därför bör staden även för varje ny

plan och även för översiktsplanen genomföra en riktninganalys, t.ex. som den variant som tagits fram av Staffan Delin och Eva Gundelius (1998).

Fråga	Ja Nej ---> Åtgärd
1. Minskar energianvändningen? Övergår vi till att använda förnyelsebara energikällor?	
2. Ökar naturens resursuppbyggande kapacitet? Ökar naturens biologiska mångfald?	
3. Skapas slutna kretslopp för materia?	
4. Håller vi oss inom gränserna för vad naturen och människan tål?	
5. Löser vi flera problem samtidigt i ett hållbarhetsperspektiv, utan att samtidigt skapa nya?	
6. Tillämpar vi försiktighetsprincipen? Allt går inte att beräkna i förväg.	

En stor brist är att planen, liksom översiktsplanen, helt saknar koppling till bärkraftsaspekter. Det vill säga hur stor befolkning är lämplig utifrån områdets fysiska och ekologiska förutsättningar. Genom att planera som att inga gränser finns försätter sig staden i en väldigt sårbar situation, vilket nu under innevarande år coronapandemin i viss utsträckning mycket tydligt har påvisat. Beredskapen för oväntade händelser har visat att staden/samhället står väldigt dåligt rustad för händelser i sådan skala. Beredskapen dålig. Det täta stadslivet sprider sjukdomar lättare. Med väntade klimateffekter kan helt nya problemeffekter visa sig ödesdigra med en planering på den inslagna vägen. Att nu föreslå att öka befolkningsmängden i en stadsdel/förort som redan har en befolkningsmängd betydligt över genomsnittet är ett klart steg i fel riktning, i synnerhet när mängden arbetsplatser och goda kommunikationer hör till de sämre i staden.

Befolkningstäthet

Stadsdelen Bagarmossen har redan idag en befolkningstäthet som är högre än stadsgenomsnittet. Nu planeras den att öka ännu mer. Är den planerade befolkningsökningen långsiktigt hållbar? Stadsdelen saknar helt egen matproduktionsförmåga liksom merparten av de råvaror som staden konsumerar. Den planerade ökning av antalet bostäder/lägenheter med cirka 700 stycken innebär en befolkningsökning på cirka 1750 personer (med 2,5 pers/bostad enligt uppgift från stadsbyggnadskontorets personal på samrådsmöte 19/9 2018 i Folkets Hus, Bagarmossen). Det motsvara en befolkningsökning på nästan 14,9 procent (dagens cirka 11700). Därtill kommer att det är en ytterligare ökning med knappt 8 procent jämfört med vad som föreslogs i samrådsförslaget.

Behovet av bostäder

Staden har inte visat att det gjorts någon analys av vad som är en långsiktigt lämplig befolkningsstorlek utefter stadens/kommunens ekologiska, sociala och ekonomiska förutsättningar. Merparten av de naturresurser och den energi som krävs för att möjliggöra dagens befolkningsstorlek måste hämtas utanför staden och till delar även utanför landet. Den ursprungliga natur som ska bland annat stå för stadens livsuppehållande system och utgöra nödvändiga grönytor exploateras och förändras så att stadsbefolkningen har svårt att nå grönytor av olika storlek och kvalitet inom rimliga avstånd. Genom dagens byggmetoder förändras stadens ursprungliga landskap irreversibelt i allt högre grad (enbart detta borde ge upphov till krav på miljökonsekvensbeskrivning) och det har snart inga likheter med ursprungsmiljöerna och kan inte heller härbärgera och erbjuda långsiktigt hållbara naturområden för våra vilda grannar. Se nedan.

Ekologiskt fotavtryck

Enligt uppgifter från forskare på SLU behövs 4000 m² odlingsbar mark per person för att tillgodose det årliga behovet av livsmedel. Bagarmossen (och Stockholm!!) saknar helt sådan mark för stadens invånare. De 1750 tillkommande personerna behöver för sin existens en extra yta av 7 km² odlingsbar mark enbart för sin matkonsumtion. Var finns den? Vad har staden vidtagit för åtgärder för att försäkra sig om den? Stadsdelen behöver redan idag en yta av cirka 46,8 km² för de redan boende. Bagarmossen har en officiell yta av 1,98 km². Det vill säga att med den tillkommande befolkningen enligt planen läggs ett krav på omvärlden att bistå med en yta mer än tjugosju gånger stadsdelens yta trots att detaljplanen endast avser en mindre del av stadsdelens totalyta. Staden lägger här stor börda på andra regioner inom och utom landet för en planering som inte är hållbar. Detta görs utan att någon avstämning om möjligheterna att få nödvändiga varor m.m. ens undersökts. Hur går ekvationen ihop? Vilket beredskapstänk finns bakom planen? Vilka alternativa försörjningslinjer finns framtagna? Så länge staden inte har redovisat hur dessa frågor hanterats och vilken befolkningsstorlek som är långsiktigt hållbar ska detaljplanen inte genomföras.

Eftersom Stockholms stad helt saknar odlingsbar mark innebär all tillkommande befolkning, inte bara genom denna plan, ett ökat tryck på andra landsdelar eller delar utanför riket. Hur tryggas dessa behov? Stockholms län är här ingen hjälp. Länet kan inte ens under bästa betingelser bistå med mer än knappt 10 procent av behövlig odlingsmark. Staden och regionen är inne på en ohållbar planeringslinje som snarast behöver ses över. Sverige är idag inte självförsörjande och lär få svårt att bli det. Nästan 75 procent av våra behov kommer från utlandet. Vad är den långsiktiga garantin

för att vi får vad som är nödvändigt för stadens överlevnad? Staten pratar nu om att öka självförsörjningsgraden. Var står staden i denna för planeringen avgörande fråga? Uppenbart använder staden en "låt-gå-attityd" som inte på något sätt rimmar med dagens krav på hållbarhetsplanering och -utveckling.

Miljökonsekvenser

Det är ytterst anmärkningsvärt att staden i dessa tider fortsätter att planera med skyggklappsteknik när hela landet och hela jorden har akuta problem i och med de kraftigt ökande klimateffekterna, befolkningsökning, folkvandring och andra störningar som nu ger sig mer och mer påminna. *En djupgående*

miljökonsekvensbeskrivning där dessa delar ingår måste tas fram även om Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL eller MB att en miljöbedömning behöver göras. Som gammal miljötjänsteman vet jag att den juridiska hanteringen och bedömningen av just denna typ av frågor inte ligger i linje med tidens krav. Lagstiftningen och den juridiska bedömningen släpar alltid efter. Beredskapsfrågor har också kommit i ljuset i samband med coronapandemin. De har visat på stora brister. Hur förbättrar den aktuella planen situationen i dessa aspekter? Eller är det så att sårbarheten bara ökar ytterligare? Det bör redovisas i planen. Frågorna lyser helt med sin frånvaro.

Permanent landskapsförändringar

Stadsdelen Bagarmossen har bara funnits som påtagligt befolkad förort i ungefär sjuttio år. Under denna tid har det ursprungliga landskapet genom byggnationer totalt ändrat karaktär och den uppförda bebyggelsen har gett upphov till nästan 600 olika stora och djupa hål/kratrar i berggrunden, vilka motsvarar minst cirka 10 procent av stadsdelens yta. Redan det är en påtaglig miljöpåverkan. Genomsnittlig storlek per hål är cirka 315 m² och hålen ligger genomsnittligt cirka 58 m från varandra över nästan hela stadsdelens yta. Det är verkligen inte att hushålla med resurserna. Snarare är det ett sätt att påverka i stort sett hela ytan eftersom nästan inga större sammanhängande områden lämnas orörda. Denna totala landskapsomvandling visar tydligt på behovet av en miljökonsekvensbeskrivning. Markvattnets rörlighet i är ordentligt påverkat och förändrat. Undantaget är möjligen Bagarmosseskogen, men även där har ingrepp gjorts. Alla de sprängda hålen för husgrunder och ledningar, vägar m.m. blir kvarvarande permanenta "ärr" i landskapet som inte kan återställas med mindre än en ny istid. De av is och andra naturkrafter slipade berghällarna ersätt med onaturliga kratrar, lodräta, djupa urtag i bergväggar etc. för att ge plats åt byggnader som till ökande delar förläggs under markytan på berggrund i stället för på sedimentära jordarter som kan återställas.

Stockholms berggrund är en del av Svealands unika sprickdalslandskap. Invånarna får inte elda på berghällar eller knacka in budskap ("hällristningar") till framtiden. Men för staden och bestämmande myndigheter är borttagning av berg inget problem! Borttaget berg används som fyllnadsmaterial i betong och ses enbart som en resurs. Som staden bygger och utvecklas är merparten av detta unika landskap snart ett minne blott och dessutom ett "gott" exempel på ohållbar misshushållning med landskapet.

Belastning på saltsjörecipienten

Detaljplanen tar upp och nämner dagvattenhanteringen som ett miljökopplat problem. Men fortfarande saknas diskussion/redogörelse om det tillskott av belastning på mottagande recipienter som planområdenas avloppsvatten genererar. Eftersom detaljplanens tillskott av befolkning skapar ett via reningsverken ytterligare belastningstillskott i Saltsjön och utanförliggande havsområden (Henriksdalsverkets recipient/-er), även efter rening, måste denna aspekt redovisas i planens miljöeffekter. Sådan finns inte ens nämnd. Den ökade närsaltsbelastning som tillförs genom planen kan uppskattas till cirka 15 procent utöver den som redan kommer från Bagarmossen. Alla ytterligare separata detaljplaner bidrar också till en ytterligare påtaglig ökning.

Saltsjöns tillstånd är dessutom sådant att det inte klarar att uppfylla Vattendirektivets krav på kemisk status och ekologisk dito. Tillskottet av nya invånare i flera av de södra stadsdelarna leder till en avsevärt ökad belastning på reningsverket och därefter recipienten. Planen måste redovisa hur detta ska undvikas/klaras inom de tidsramar som Vattendirektivet anger. Det räcker inte med att ange dagvattenhanteringen, som dessutom ger betydligt lägre belastning. Det är ett krav att även avloppsfrågan och hur den tillkommande belastningspåverkan ska hanteras för att klara Vattendirektivets krav innan planen kan godkännas. Ska Stockholm vara i världsklass kan denna typ av frågor ej nonchaleras på vägen mot ett hållbart samhälle.

Trafiksituationen

En befolkningsökning av enligt planen ställer än större krav på vägar, övriga kommunikationer och att dessa kan ge störningsfria resor. Redan idag är förortens enda tillfartsväg, Sockenvägen, periodvis fylld av fordon som trafiksystemet inte hinner svälja. Med ytterligare tillkomst av bostäder i Bagarmossen och Kärrtorp kan den situationen förväntas förvärras. När det sen gäller de större trafiklederna som Nynäsvägen, Södra Länken, Örbyleden, Söderleden och även Essingeleden är situationen idag sådan att trafiken dagligen under längre och längre perioder är kraftigt

igenkorkad. Eftersom det planeras ännu fler bostäder i fler områden som påverkar dessa leder kommer situationen att ytterligare försämrats. Tillkomsten av Förbifart Stockholm lär knappast förbättra helheten i de leder som ligger närmast Bagarmossen. Men situationen på vägarna har direkt påverkan på trafiken till och från Bagarmossen. Någon snar lösning på problemet är inte att vänta. Tillfälliga, och ibland långvariga störningar, som t.ex. coronapandemin har starkt visat på svagheten i kommunikationssystemen både i förorten och i staden som helhet.

Kollektivtrafiken har också svårt att hantera de ökande trafikströmmarna med ökande befolkning. Under normalförhållanden behövs endast mindre förseningar för att T-banan ska korka igen. Sittplatser är inte att tänka på för resande som kommer ombord endast någon station efter ändstationerna. Hur mycket förväntas resandeströmmarna öka om all planerad nybebyggelse tillkommer? Vilka förutsättningar har kollektivtrafiken och vägarna att hantera de resandeströmmarna? Finns ej berört i planen.

Hur mycket minskar det totala resbehovet genom planen? En plan som bidrar till ökat resbehov/trafik är inte en plan i linje med hållbar utveckling. Hur förbättras trafik- och resandesituationen i förorten och i staden av denna plan? Redovisning av detta saknas helt, men bör finnas med.

Planerad ny bebyggelse

Den nya bebyggelsen enligt aktuell plan, samt övriga planerade byggnationer, kommer att ytterligare försämrade förutsättningarna för en hållbar användning av området. Merparten av de boende som de nya byggnaderna ska hysa lär knappast komma att arbeta lokalt i förorten. Arbete och bostäder bör ligga i anslutning till varandra i ett hållbart samhälle samtidigt som bebyggelsen inte permanent förstör landskapet genom val av sätt att bygga. Att fortsätta att bygga med destruktiv byggnadsteknik i stället för hållbara metoder anpassade efter lokala förutsättningar innebär bara att vår generation kommer att överlämna ett helt sargat landskap till efterkommande generationer. Detta sätt att bygga är inte försvarbart ur hållbarhetssynvinkel. I och med sättet att planera och bygga tas i praktiken mycket liten hänsyn till bevarande av naturmark så att den kan stå för behövliga ekosystemtjänster och rekreations-ytor. Staden framträder därigenom som ett dåligt föredöme i hållbar samhällsbyggnad. I ett långsiktigt hållbart samhälle byggs enbart med betydligt mer icke-destruktiva byggmetoder och hänsyn till långsiktig hållbarhet. Befolkning anpassas efter givna, lokala förutsättningar. Lämplig befolkningsstorlek är inte ens grovt kalkylerad! Tillräckligt stora

delar natur, upp mot minst 50 %, behöver sparas av försiktighetsskäl och för att trygga ekosystemtjänster samt att ge vilda djur och växter livsmöjligheter. Samtidigt bör inte landskapet fragmentiseras ge-nom byggnationen på det sätt som görs idag. Dagens kortsiktiga planering, samhällstillväxt och byggnation förstör även förutsättningar för framtida generationer, vilket tydligt också återspeglas i bland annat klimateffekterna och t.ex. svårigheten i att uppnå god miljö kvalitet i Saltsjöns vattenområden.

Eventuella tillkommande byggnader måste vara byggda av hållbara och hållbart framtagna material, t.ex. trä, andra återvinningsbara material och/eller koldioxidneutral cement och inte uppblandad med bergmassor som sprängts undan för byggnationerna som viktig del av den använda betongen. Planen ska redovisa hur de planerade byggnaderna kan byggas utan permanenta, destruktiva ingrepp i berggrunden och likaså hur planen bidrar till minskad total energiförbrukning, resande i och andra viktiga variabler för ett långsiktigt hållbart samhälle. Genom att lägga ner mer tid på ordentlig planering kan staden stå på ett gediget underlag för hållbar planering i stället för att pressa fram dåligt underbyggda planer som resulterar i kraftig miljöpåverkan och irreversibla ingrepp samt ökande trafik och resursförbrukning. Planen brister här på för många punkter. Den färdiga bebyggelsen kommer att påverka området i hundratals och i vissa avseenden tusentals år. En planeringstid på cirka 4 år är inget i det sammanhanget. Den kan gott dra ut längre på tiden om resultatet innebär ett mer genomarbetat och genomtänkt slutresultat baserat på riktiga hållbarhetsanalyser, hänsyn till klimateffekter och olika miljömål. Eftersom husen kan beräknas stå i uppåt hundra år så är det väldigt viktigt att de uppfyller höga krav på val av byggmaterial, -metoder, energiförbrukning och i övrigt långsiktigt hållbara lösningar. Även här kan staden troligen ställa högre krav på de lösningar väljs än vad som framkommer av planen eller att välja att inte bygga, ifall det skulle visa sig vara bäst i längden.

Stadsdelen Bagarmossen byggdes ursprungligen med en tanke om att släppa in ljus i fastigheterna och att bevara mycket grönska runt byggnaderna för att inte skapa de dåliga förhållanden som en tät storstadsmiljö medför. Folk skulle slippa bli sjuka av trånga miljöer, dåligt med ljus och även sämre hygieniska förhållanden. Nu vill staden åter skapa delar av sådana förhållanden som gårdagens planerare aktivt ville komma bort ifrån. Exemplet från flera andra nybyggda områden i staden förskräcker och visar på bristen på gedigen planframtagning.

Övrigt

"Vidare syftar planen till att förstärka sambandet mellan Bagarmossen och Skarpnäck." Detta modeuttryck som används i stadens planering under senare år vad står det för? Sambandet mellan stadsdelarna är mest geografiskt och individers intresse och behov av att röra sig/nyttja tjänster eller annat mellan stadsdelarna. Det är inget som behöver planläggas då det "sambandet" beror på de boendes intresse eller behov av att röra sig och nyttja tjänster i den andra stadsdelen. Om behoven finns kan ett visst "samband" uppstå. Men det gör de av sig själva. Placering av skolan på den gamla fotbollsplanen kan vara ett sätt att skapa ett speciellt rörelsemönster mellan. På vilket annat sätt förstärks "sambandet" utöver vad som redan finns?

Var och hur kommer försiktighetsprincipen in i planen? Finns inte nämnd i planförslaget.

Mer detaljerade synpunkter på planförslaget

Coronaviruspandemin har tydligt visat på brister i vårt samhälles planering. Det nya detaljplaneförslaget innebär en ungefärlig befolkningsökning på 15 procent (under antagandet om 2,5 personer per lägenhet). Det är dessutom en ökning av antalet lägenheter jämfört med samrådsförslaget!

Skuggningseffekter, buller- och vindförhållanden

Stadsbyggnadskontoret har låtit göra en modell som ger möjlighet att studera hur skuggningen från nya byggnaderna påverkar omgivningen under olika tider av ett år (<https://cityplanneronline.com/stockholm/rustmastaren>). Dessvärre visar modellen att husen på delar av Bergsrådsvägen och även på delar av punkthusen på Rusthållarvägens norra sida kommer att få starkt försämrade ljusförhållanden. En hel del av lägenheterna på Bergsråds-vägen kommer att hamna i skugga nästan helt under dygnets ljusa timmar under cirka fem månader under den mörkaste delen av året. Det är den del av året då solljuset behövs som mest. Det är en helt oacceptabel förändring. Om detaljplanen ska kunna accepteras måste därför de planerade byggnaderna som orsakar skuggningen få betydligt lägre höjd och/eller förläggas längre från gatorna för att ge ett bättre ljus klimat i befintliga byggnader. Det är en viktig folkhälsofråga. Att bygga och utveckla ett framtida samhälle med sämre levnadsförhållanden går helt på tvärs mot kunskaperna om vikten av bra luftkvalitet, ljus och grönska samt frånvaro av för starkt buller kring bostäder.

Kvarter A

Höghuset bör, om det ska komma till stånd, högst vara 8 våningar högt så att boende kan räddas av brandkårens stegbilar och för att passa in i förortsmiljön i övrigt.

Citat ur samrådsredogörelse, Del 2, sid. 8, yttrande från brandförsvaret:

"Höga byggnader

Då det planerade punkthusets höjd överstiger åtta våningar (23 meter) kan räddningstjänsten ej utgöra den alternativa utrymningsvägen för den planerade byggnaden. Den måste därmed dimensioneras för utrymning utan räddningstjänstens stegutrustning. Det planerade punkthuset förväntas bli komplex ur ett insatsperspektiv. Höga byggnader ställer speciella krav på både utrymningslösningar och på hjälpsystem för räddningstjänstens insats."

Tillbyggnaden ovanpå huset passar inte in utseendemässigt i stadsbilden.

Bilgarage under huset ger för stora markskador för att vara acceptabelt. Motsvarande oåterkalleliga ingrepp gäller även för samtliga andra bilgarage och nedsprängda huskroppar på platser där lämpliga håligheter inte redan finns.

Kvarter B

Byggnaderna ska ha högst 3, eventuellt 4 våningar, endast om det medger bättre solljusförhållanden på andra sidan Bergsrådsvägen och Rusthållarvägen i befintliga byggnader. De föreslagna höjderna på husen ger helt oacceptabla skuggningseffekter, enligt den skuggnings-modell staden tagit fram (<https://cityplanneronline.com/stockholm/rustmastaren>). Därtill bör luckor mellan huskropparna lämnas för att passa in i stadsdelens luftiga karaktär. Samman-hängande långa och huskroppar längs hela kvarter är inte förenliga med förortens karaktär av luftighet och grönska. Underjordiska garage bör absolut ej förekomma.

Gatan (Bergsrådsvägen) ska inte smaltas av till 5,5 m. Dagens dryga 7 m bredd ska bibehållas. Annars försämras ljusförhållandena på västra sidan gatan alldeles för mycket.

De naturligt förekommande träden i kvarter B:s nordvästra del bör behållas. Området är inte miljöinventerat och dagens nya kunskap om äldre träd (andra än ekar) betydelse för andra djur- och växtarter har inte beaktats.

Kvarter C och E.

Samma sak här vad gäller höjdskalen.

De faktorer som nämns här ovan bör även beaktas i övriga kvarter, även om dessa inte nämns specifikt.

Kvarter G

Förskolan som planeras här förefaller kunna medföra onödiga ingrepp i berggrunden.

Hur ska marken runt förskolan klara det slitage som de lekande barnen medför? Det förefaller som att ytan runt förskolan är för snålt tilltagen för att klara barnantalet utan att bara bli lervälling/berg/konstgjorda marktäckare (som föreslagen asfalt). Barn ska ha en tålig och stimulerande miljö utanför förskolan. Asfalt är inte ett sådant inslag. För att barn inte ska utsättas för för mycket UV-strålning bör dessutom minst 50 procent av gårdsytan vara skuggad av träd. I förslaget verkar ytan betydligt mindre skuggad av träd och bara en liten del tycks täckt av grönyta.

Utformningen av förskolan bygger dessutom på en arkitektur tagen från ett för Bagarmossens övriga bebyggelse totalt avvikande hus i korsningen Ljusnevägen - Rotnevägen. Bör utformas mer som "normal" bebyggelse i Bagarmossen.

Kvarter J

Utformningen av skolan ger intryck av skola av industriell typ. Mindre lockande som utbildningslokal. Även om Bagarmosstvätten har liknande utformning förefaller valet inte lyckat för de ungdomar ska som ska gå i skolan.

Trängre gaturum

Planen anger en helt ny karaktär på gatumiljöerna med smalare gator. Enligt vad jag har kunnat se så finns ingen studie av hur vindförhållandena i markplan kommer att bli om byggnationerna realiseras. Exemplet från tillkomsten av Folkets Hus i Bagarmossens centrum visar på att riktiga draghåll kan skapas om inte gatumiljön utformas korrekt. De trängre gatorna riskerar att ge upphov till problem med blåst. En vindstudie behöver göras som visar att de nya byggnaderna inte genererar oönskade draghåll, ansamling av löv, damm och skräp eller andra problem kopplade till blåst. Klimateffekterna kan förväntas ge mer stark blåst än tidigare. Detta i sin tur ökar risk för ovan nämnda problem.

Buller

Enligt ÅF:s buller utredning visas att ljudnivåerna av trafikbuller överstiger 60 dB upp till fjärde våningen längs Rusthållarvägen (kvarter B och ?). Det gäller även för höghuset i kvarter A. I ett långsiktigt hållbart samhälle ska personer kunna leva och bo utan att vara tvingade till lösningar med s.k. genomgående lägenheter med en tystare sida. Sådana lösningar är inte acceptabla, även om staden för närvarande förespråkar sådana. Det ska även vara möjligt att vistas utanför bostäderna utan att hamna i skadliga ljudnivåer.

Det planerade sopsugsystemet visas också generera mycket kraftigt buller vid tömning (ÅF:s bullerutredning). Vad som inte framgår är hur mycket ledningssystemet och övrig infrastruktur för systemet kräver av extra bortsprängning av berg samt hur sopsugsystemets energiförbrukning står sig i jämförelse med mer konventionell sophantering. Är ett sopsugsystem mer miljövänligt än ett konventionellt sophämtningssystem. Bilar måste trots allt ändå hämta resterna. Hur ska olika sopfraktioner åtskiljas för att på bästa sätt kunna återvinnas? Det behövs en redovisning av eventuella fördelar med ett sugsystem. Helt klart är att det kräver mer ingrepp i marken och genererar mycket kraftigt buller vid tömningsplatserna.

Parkeringsplatsbehov

Ett betydande antal av dagens parkeringsplatser i gatumiljö kommer att försvinna genom den nya planen. Detta gäller bland annat vid kvarter A och på betydande (delar av?) Bergsrådsvägen.

Underjordiska garage ska tillkomma enligt den nya planen. Men vilken kapacitet har dessa att svälja alla fordon som blir utan plats? Hur kommer kostnaderna för parkering att ändras? Oavsett vilken typ av bilar som kommer att finnas framöver behöver de plats. Av förslaget tycks det också som att alla P-platser från norr (Rusthållarvägen) fram till Viskagränd försvinner. Var ska de platserna ersättas?

Försörjningsproblematik (livsmedelsbutiker, trafik)

Med tanke på att förorten i praktiken bara har två större livsmedelsbutiker och att trängseln i dessa redan är stor periodvis ökar risken betydligt för kapacitetsproblem och smittspridning, i synnerhet i händelse av fortsatta och nya pandemier. Därtill kommer att utrymme för några nya större butiker knappast finns i förorten utöver den nedlagda Tempo-butiken. Detta ökar trycket kraftigt på befintliga matbutiker. Alternativet är att folk åker till andra köpcentra, vilket inte är önskvärt ur hållbarhets- och miljösynvinkel.

Hur påverkas möjligheterna till säkra livsmedelsinköp i tider som de nuvarande (coronapandemin eller liknande) med ett större kundantal? Klarar butikerna och stadsdelen detta utan förhöjda säkerhetsrisker i en framtida pandemiliknande situation? Detta är ej redovisat.

Motsvarande ökning kan av planen också förväntas i biltrafik och i kollektivtrafikresande där förorten idag har problem med kapacitetstäckning på grund av sint enda tillfartsväg. Med övrig planerad bebyggelse i närområdena kan trycket på dessa färdvägar väntas öka ännu mer, vilket inte leder till önskad resandekvalitet och förbättringar i trafikstörningsbilden. Vad planen och andra

detaljplaner för bebyggelse i söderförorterna bidrar till i den totala trafiksituationen i söderort finns ej redovisat. Men situationen har snabbt försämrats under senaste åren. Det lär inte bli bättre med den ökande befolkningen framöver. Hållbart?

Grönområdesvärden

Den naturvärdesinventering som gjorts har inte utförts i hela området. Fler naturområden finns inom planområdet och även dessa bör värderas utifrån dagens nya kunskap. Genom den planerade bebyggelsen försvinner ytterligare gröna korridorer i den norra och nordöstra delen av området. Dessa är inte inventerade men har stor betydelse för såväl djurarter som för människor. Inventeringen av naturvärdena tar inte heller hänsyn till, eller berör, att ny information om betydelsen av andra trädarter än ek som viktiga livsmiljöer för insekter och andra organismer. Enligt ny forskning har det visats att flertalet andra arter av större och äldre träd utgör mycket viktiga livsmiljöer för andra organismer, precis som på samma sätt som ekarna utgör. Detta gör att naturvärdesbedömningen inte kan uppfattas som tillräcklig. Flera av de gröna ytor som planeras att ersättas rymmer betydande biologiska kvaliteter som inte har undersökts eller värderats utifrån denna nya kunskap. Inte enbart eken utan även flertalet andra långlivade trädarter utgör helt unika livsmiljöer för mellan tiotals till hundratals djur- och växtarter. Att ta bort gamla träd av andra arter än ek innebär väldigt stor förlust av biologisk mångfald och kan ge en biologisk utarmning som kan vara lokalt katastrofal (se t.ex. Nyström, 2020).

Att försöka återskapa förlorade grönområdesvärden genom grönkompensation kräver dessutom väldigt stora tidsrymder (> 100 år) innan nya fungerande ekosystem med samma ålders-struktur och i bästa fall, funktion, uppnåts. I praktiken kan inte borttagna grönområdets ekologiska, ekonomiska och sociala värden kompenseras inom rimlig tidsrymd. Det krävs helt annat, och nytt tänkande i dessa frågor. Den grönkompensation staden använt på senare år måste bli avsevärt bättre och ha ett riktigt hållbarhetstänk som grund. Det måste även redovisas hur kompensationen ska genomföras.

Stadens tidigare sätt att hantera grönytekompensering med fjuttiga grönytor avlagset belägna avskräcker (se bland annat de Prunusträd som planerats på Gubbängsfältet). Staden behöver öka andelen grönyta närmast bostäderna i flertalet förorter i stället för att bygga bort dem. Befolkning som inte för egen hand kan ta sig till Nackareservatet eller Bagarmosseskogen (eller andra motsvarande större skogs- eller naturområden) behöver kunna nå gröna ytor i närområdet. Nära grönområden är mycket viktiga för folks hälsa.

Barn behöver kunna släppas ut utanför sina bostäder och där kunna röra sig i grönområden i direkt anslutning till bostaden utan att behöva passera flera gator och andra för barn farliga miljöer.

Idag finns vid kanterna på kvarteren C och F, vid gångvägen mot Skarpnäck, en gräsmatteyta som tidigare har använts bl.a. av Parkteatern för regelbundna föreställningar sommartid. Den ytan borde bevaras för sådana arrangemang även i framtiden. Det, om något, skulle också öka det s.k. "sambandet" mellan stadsdelarna.

Parker och natur

Bagarmossenskogen bör bevaras som ett naturligt skogsområde och inte göras om till parkrum då delar av dess biologiska och ekologiska kvaliteter riskeras. Området lockar redan idag massor med folk. Finns ingen anledning att parkifiera skogen.

Eftersom staden ständigt förändrar de få kvarvarande grönområdena får de som finns kvar ännu starkare betydelse som livsmiljöer, rekreatiomsområden och ekosystemtjänstkällor. Det säger sig självt att det inte går att bara krympa dessa utan negativa konsekvenser. Staden måste ta fram underlag som visar hur mycket och hur stora grönområden som måste finnas långsiktigt för trygghet av deras funktion och av försiktighetsskäl. Grönområdena ska samtidigt kunna locka folk med sina naturliga kvaliteter för att ge chans till återhämtning, och inte bli konstlade parker.

Gatuutformning

Den dubbelriktade cykelbana som avses läggas utanför kvarter B och C bör inte komma till stånd. Rusthållarvägen är en gata med en längd av cirka 1840 m. Den planerade dubbelriktade cykelbanan får en längd av cirka 140 (?) m, vilket motsvara cirka 7 procent av gatans längd. Det förefaller ytterst ologiskt, alternativt ogenomtänkt, att lägga in en sådan cykelbana på denna korta sträcka då cykelbana helt saknas för resten av gatan. Vad är tanken och motivet bakom detta och hur ska den förvirring en sådan ologisk cykelbana kan förväntas skapa kunna undvikas? Vad betyder det för trafiksäkerheten att alla cyklister helt plötsligt ska korsa gatan två gånger på detta korta avstånd för att cykla på en dubbelriktad, kort cykelbana som helt saknar fortsättning under deras vidare cykling? Ett klart olyckligt exempel på mycket ogenomtänkt planering. Om resten av gatan hade motsvarande cykelbanor kunde det vara acceptabelt. Men inte som det framställs i planförslaget. Vad tänks om cykelbanor i resten av förorten? Idag cyklar en hel del vuxna och barn på trottoarerna trots att det inte finns cykelbanor där. En klar olyckrisk.

Parkering

Hur påverkas parkeringssituationen för redan befintlig bebyggelse? Parkeringsplatserna på Bergsrådsvägen t.ex.? Blir de kvar eller var ska de skapas? Blir det enbart i nedsprängda garage till en betydligt högre kostnad än dagens boendeparkering? Var ska bilar som inte får plats i garage ta vägen?

Ska laddningsstolpar finnas på alla nya p-platser? Hur ska resten av förortens p-platser förses med laddning? Kan detta göras utan nya stora fysiska ingrepp i områdets berggrund?

Naturmiljö

Att plantera träd av främmande arter på enskilda gator i stället för val av naturligt förekommande är inte i linje med förortens karaktär och introducerar helt främmande arter i detta område karakteriserat av hållmarkstallskog och viss blandskog.

Att helt ta bort naturmarken i område B, ett ganska stort vildvuxet område med fler gamla tallar och lövträd är att plocka bort ett för fågellivet (i synnerhet) viktigt område som också utgör en del i de lokala gröna korridorerna. Området är också viktigt för hundrastning.

Hur ska den förändrande ingreppen i markanvändningen grönkompenseras och var? En kompensering innebär att motsvarande grönyta skapas på annat håll och ej för avlägset. Hållbarhet?. Ingen diskussion om hur mycket naturlig grönyta som behövs behållas i bostädernas närhet finns i underlagen. Var är den långsiktiga hållbarheten? Staden fortsätter att "konsumera" grönområden utan att dessa kompenseras på ett sätt som kan kallas kompensation och som enbart medför fortsatt försämrade ekosystemtjänster och förlust av mer eller mindre orörd natur. Bagarmosseskogen och Nackareservatet kan inte nyttjas av alla. Naturliga grönytor av tillräcklig storlek och områdestypisk karaktär behövs i nära anslutning till bostäder, inte minst för barn och äldre men även för bibehållande av ett minimum av ekosystemtjänster.

De gröna spridningskorridorer som idag finns bör bibehållas för att inte förstöra spridningsmöjligheterna.

Referenser

Delin, S. & Gundelius, E. (1998). Utveckling av riktningsanalys exergiberäkningar i Luleå och Strängnäs kommuner eller Hur kan man veta om man hushållar med resurserna på ett hållbart sätt? Forskningsrapport. Luleå Tekniska Universitet, Inst. f. Samhällsbyggnadsteknik 1998: 07. 32 pp.

Nyström, J. 2020. Många arter försvinner om asken dör. Forskning och framsteg, Nr. 9, 52 - 59.

ÅF:s yttrande bullerfrågorna i samrådsredogörelsen.

Närboende 24

Angående projekt "Bergholmsbacken, Rustmästaren 2" och det planerade nya huset på Viskagränd 1 i Bagarmossen (dnr 2016-19586).

Att stadsdelen behöver förtätas är förstäligt när staden växer. Men det behöver göras både omsorgsfullt, stilfullt och med eftertanke för att värna naturvärden och enhetlig bebyggelse i området.

Det är min och flera grannars uppfattning att detta är en ytterst olämplig plats för ett nytt (hög)hus. Dels försvinner en grön yta, det blir för nära vår fastighet, samt att det passar inte in i miljön med nybyggnation där bland befintliga äldre hus.

Föreslår därför att detta nya bostadshus istället bör uppföras tillsammans med de övriga planerade på andra sidan Bergsrådsvägen (f.d. Bergholmsskolan-området).

På så vis skulle det bli ett äldre resp. nyare fastighetsbestånd på vardera sidan Bergsrådsvägen. Jag anser att inget nytt hus ska byggas på Viskagränd 1.

Närboende 25

Synpunkt angående upprustning av befintlig cykelväg/ gångstråk mellan Rusthållarvägen - Bagarmossen C: var rädd om träden. Det är redan mycket träd och grönska som kommer att försvinna, så jag hoppas att ni sparar träden på denna gräsplätt mellan fastigheten Brf Sakföraren och Rusthållarvägen. Och samma sak vill jag påpeka om det är så att Rusthållarvägen breddas längs denna sträcka - var rädd om de befintliga träden, de höga vackra tallarna och björken. Går ej att snabbt ersätta med nyplanteringar.



Jag hoppas ni gör ert yttersta för att bevara de vackra lönnarna som står längs med Rusthållarvägen 36-32, alltså längs med blivande kvarter B.



Närboende 26

Önskar att bifogade skrivelse diarieförs på ärende med dnr 2016-19586 Rusthållaren 2. Var kan man följa diarieförda inkomna skrivelser, dvs inte själva skrivelsen utan själva listan på diarieförningen? Tidigare kunde man följa dem på insyn men jag kan inte hitta dem på etjänster.

Som boende i det omedelbara närområdet där denna stor exploatering planeras har jag följande synpunkter som jag vill att ska diarieföras under dnr 2016-19586.

1. Bagarmosseskogen ska utvecklas till ett attraktivt parkrum
På sida 33 i stycket "Parker och natur" beskrivs hur staden vill förvandla Bagarmosseskogen till en park, detta trots att utredningen "Naturvärdesinventering inför planerad bebyggelse Bergholmsbacken" beskriver att:

"Skogsstråket som Bagarmosseskogen ingår i har pekats ut som ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO) med särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet (Stockholms stad 2014). Den södra delen av det aktuella inventeringsområdet har identifierats som ekologiskt kärnområde (Figur 4). Med detta menas att området inrymmer en mångfald av ekologiska funktioner som bidrar till ett fungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald".

Förutom att vara ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område fyller Bagarmosseskogen även en stor funktion, för boende i Bagarmossen men ännu mera för de som bor i Skarpnäck. Skarpnäck byggdes väldigt tätt och för att kompensera bristen av grönområde sparades fältet och skogen. Fältet kan gott utvecklas som park men skogen behöver vara kvar som skog.

På basen av detta yrkar jag att Bagarmosseskogen lämnas orörd.

2. Skolgård i Bagarmosseskogen

På sida 95 i stycket ”Landskap och gårdsmiljö” beskrivs hur skolgården till stor del ska bestå av naturmark. I praktiken betyder det att det är en del av Bagarmosseskogen som ska göras om till skolgård. Det är mycket bekymmersamt om 1200 elever ska börja använda den som skolgård, då kommer skogen snart att vara en enda upptrampad plätt.

Hänvisar igen till utredningen ”Naturvärdesinventering inför planerad bebyggelse Bergholmsbacken” som beskriver att:

”Skogsstråket som Bagarmosseskogen ingår i har pekats ut som ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO) med särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet (Stockholms stad 2014). Den södra delen av det aktuella inventeringsområdet har identifierats som ekologiskt kärnområde (Figur 4). Med detta menas att området inrymmer en mångfald av ekologiska funktioner som bidrar till ett fungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald”.

1200 elevers inverkan på det ekologiskt särskilt betydelsefulla området är katastrofal. Den självklara konsekvensen är att ekosystemet kommer att sättas ur spel.

Jag yrkar därför på att skolans storlek och antalet elever minskas så mycket att en skolgård får plats på redan hårdgjord marken.

3, Arkitekturen

Byggherrarna beskriver sina planerade exploateringar genom meningar som ”Detaljer och material känns igen från omgivande bebyggelse” och ”Utgångspunkten för kvarterets arkitektur är den bostadsbebyggelse som finns i Bagarmossen idag – enkla byggnader med en enhetlig form där tonvikten ligger på omsorg om detaljer”. Tittar man på referensbilderna och jämför med de förslag som ges får man ha stor fantasi för att kunna se någon likhet med den befintliga bebyggelsen.

Jag yrkar därför på att arkitekturen anpassas till de 1950-tals hus som känns mycket mera inbjudande än de raka linjer och sterilitet som de föreslagna skissernas hus utstrålar.

4, Planbeskrivningens fysiska tillgänglighet

Jag har noterat att det fysiska dokumentet avseende planbeskrivningen/granskningen av Bergholmsbacken endast funnits att tillgå på Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan och ställer mig mycket frågande till varför den inte även distribuerats till de lokala biblioteken och/eller Folkets Hus/Kulturhus eller åtminstone till Skarpnäcks Stadsdelsförvaltnings lokaler i Björkhagen. Även utan covid-19 som begränsar vårt resande med kollektivtrafiken har de allra flesta svårt att ta sig till Nämndhuset

på Kungsholmen och för att upprätthålla den demokratiska processen borde planbeskrivningen självklart funnits tillgänglig på närmare håll. Det är under all kritik att medborgare inte på ett enkelt sätt kunnat ta del av informationen om den stora exploatering (700 bostäder, en skola för 1200 elever och två förskolor) som kommer att förändra deras yttre boendemiljö så radikalt. Covid-19 kan inte anges som orsak, risken för smitta/smittspridning är lika stor/liten på Nämndhuset som i de lokala utrymmena.

Eftersom den demokratiska processen i detta ärende har satts ur spel yrkar jag på att tiden för granskning förlängs med en månad och att planbeskrivningen omgående distribueras till ovannämnda lokaler.

Övriga, ej sakägare

Närboende 27

Jag ser att det planeras att bygga ytterligare 700 bostäder i Bagarmossen. Vi är i grunden positivt inställda, men Vi som bor utmed Sockenvägen har under det senaste decenniet upplevt en ökad trafikmängd från år till år. Idag uppstår köer till trafikljusen korsningen vid Sockenvägen/gamla Tyresövägen. Dessa köer kan stundtals vara långa och intensiva. Riktning mot Bagarmossen så är det inte ovanligt att köerna sträcker sig från trafikljusen till Skogskyrkogårdens huvudentrén. Motsatt körbana så sträcker sig köerna stundtals från infarten till statsrådsvägen till trafikljusen. Hur tänker staden utifrån rådande trafikläge + utökad trafik i samband med planerad utbyggnad? Vi ser samtidigt en ökad aggressivitet i trafiken vilket har ökat ljudvolymen i trafiken. Hur tänker ni kring detta och har bullermätningar gjorts? Kommer det byggas en ny väg till Bagarmossen? Vi ser att utrymnings vägar blir ett problem vid evakuering, hur ser ni på detta?

Närboende 28

Vi är fastighetsägare och direkt berörda av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016- 19586. Vi är mycket bekymrade över den väg som planeras till skolan, då den nya korsningen mot Rusthållarvägen kommer vara väldigt olämpligt placerad. Det är en skymd kurva över ett krön, som redan idag är besvärlig. Men vår huvudsakliga synpunkt gäller skolans placering. Fotbollsplanen där skolan ska byggas ligger lite avsidet mot skogen. När skolan är stängd kommer detta område bli ännu mer avskilt och nedstängt. Det kommer inte vara någon naturlig cirkulation av boende där på kvällar, helger och lov. Det blir som en mörk kil mellan Bagarmossen och Skarpnäck, tvärt emot avsikten med projektet. Vi har under många års tid haft problem med knarkförsäljning och brukande i det borte hörnet av fotbollsplanen,

och om det kommer ligga en skola framför kommer det bli än mer avskilt och ombonat för knarkarna. Som det är nu känns området otryggt.

Vi anser att det är bättre att bygga bostäder på fotbollsplanen så det bli ett naturligt flöde med folk dygnets alla timmar, helger och lov, både från Bagarmossen och Skarpnäck.

Skolans placering är mer naturlig nära vägen, i närheten där Bergholmsskolan låg, så man lätt kan nå den med transporter, och barnen enkelt kan ta sig dit, och där den inte riskerar att skapa ett mörkt och avskilt område som inbjuder till olagligheter.

Vi ser verkligen fram emot att välkomna många nya invånare till våra fina stadsdelar. Och vi gillar att det kommer vara stor variation av boenden, för alla åldrar.

Närboende 29

Jag är fastighetsägare och direkt berörd av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016- 19586.

Jag invänder starkt mot två delar av detaljplaneförslaget vilka gör mig otrygg:

A) Skolans placering

B) Ny bilväg in till området från Rusthållarvägen

A) Skolans placering är mer naturlig där Bergholmsskolan låg, så man lätt kan nå den med transporter, och att barnen enkelt kan ta sig dit, och där den inte riskerar att skapa ett mörkt och avskilt område som inbjuder till olagligheter.

Vi har redan ett stort problem med flera gäng, oftast i flera grupper totalt ca 40 personer, som i flera år haft sitt tillhåll vid fotbollsplanen. Det sker handel och droganvändning helt öppet, haschlukten ligger tät vid fotbollsplanen, narkotika säljs och de verkar ha kunder från hela storstockholm som kommer dit.

Nedskräpning är bara förnamnet - jag har vid ett flertal tillfällen sett kommunen komma till fotbollsplanen och röja skräp vid 06-tiden, men mer skräp, mängder av fimpar, toalettpapper och narkotikaplastpåsar finns kvar ändå. Allt detta sker med polisens kännedom men de verkar sakna möjlighet att få stopp på tillhållet. En tom skola på kvällar och nätter skulle bara inbjuda till fortsatt droghandel, tillhåll för knarkarna, nedskräpning, förstörelse, vandalisering - jag blir ännu mer otrygg i mitt hem.

Om man bygger bostäder på fotbollsplanen istället för skola så finns det hopp om att droghandeln och drogplatsen upphör, de boende kan hålla koll på vilka som befinner sig i området och det blir ett naturligt flöde med folk dygnets alla timmar, helger och lov. Bostäder med närhet till fina Bagisskogen.

B) På er detaljplaneförslag syns en ny bilväg till området, angöring Rusthållarvägen, parallellt med Laxåvägen. Jag är mycket bekymrade över den väg som planeras, då den nya korsningen mot Rusthållarvägen kommer vara väldigt olämpligt placerad. Det är en skymd kurva över ett krön, som redan idag är besvärlig. Här används nu flitigt gång och cykelvägen av mängder av invånare unga och gamla, på dessa gång och cykelvägar som binder ihop Bagarmossen.

Slutligen instämmer jag i, samt uppmanar jag att ta i beaktande de synpunkter som lämnats in i såväl programskedet som på detaljplaneförslaget, från närboende 8-9, från närboende 12-13, närboende 16 och från närboende 10.

Byggaktör Riksbyggen

Riksbyggen som är en av byggaktörer i projektet har lämnat in några synpunkter och önskemål att ändra i plankartan vid deras markanvisade kvarter D,

- Önskemål att öka höjden på innergårdens lägsta del från 42,0 till 42,5 meter
- Önskemål att flytta gränsen mellan högre och lägre delen av innergården till väster
- Planbestämmelse 'P' finns ej
- "Planområdet ligger inom fornlämning ..." föreslås ändras i "Fornlämning ligger inom planområdet"

Närboende 30

Jag är fastighetsägare och berörd av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016-19586

Jag starka invändningar mot två delar av detaljplaneförslaget:

A) Skolans placering

B) Bilväg in till området från Rusthållarvägen

A) Jag förstår och välkomnar att en ny skola ska byggas i Bagarmossen. Det är dess placering jag vänder mig emot. Den nya skolans placering lämpar sig bättre, enligt min mening, på samma plats där den nu rivna Bergholmsskolan låg. Då kan elever och personal lätt ta sig dit och man lätt nå den med transporter av olika slag. Fotbollsplanen där den nya skolan planeras ligger avskilt från resten av bebyggelsen här och har under många år varit ett problemområde för oss i grannskapet. Högljudd musik in på småtimmarna, öppen droghandel och stora grupperingar som har gjort miljön otrygg för oss boende. Jag promenerar där dagligen och nu under sommaren har det varit stora problem med såväl nedskräpning som näst intill dagliga högljudda "fester" vid skogsbrynet.

Jag har stora farhågor kring att en skola, som är stängd under kvällar, helger och lov, ska byggas på en så avskild plats utan naturlig rörelse av de boende i grannskapet. Jag befärar att en tom skola inbjuder till vandalisering, nedskräpning och fortsatt droghandel. Min åsikt är att det vore mycket bättre att bygga bostäder på fotbollsplanen. Detta så att det blir en naturlig rörelse av människor boende i närområdet dygnets alla timmar, även under lov och helger. Annars riskerar skolans placering att bli som en mörk och enslig kil mellan Bagarmossen och Skarpnäck de tider skolan inte är öppen. En otrygg plats för oss som är vana att röra oss obehindrat och tryggt i vårt närområde och den så fina Bagisskogen som vi värnar om. Tvärtemot avsikten med det planerade projektet.

B) Jag opponerar mig också mot den planerade vägen in till planerade skolan, eftersom den nya korsningen mot Rusthållarvägen är väldigt olämpligt placerad, kanske till och med trafikfarlig. Redan idag är det en skymd kurva över ett krön och redan idag är just den punkten besvärlig, då Rusthållarvägen är vältrafikerad – bl.a. av buss i linjetrafik. Ett möte där är inget man önskar, speciellt inte vintertid.

Förutom dessa, i mitt tycke, välgrundade invändningar mot förslaget, ser jag verkligen fram emot att välkomna många nya invånare till vårt fina Bagarmossen. Jag uppskattar även att det kommer bli stor variation av boenden, för människor i alla åldrar.

Slutligen instämmer jag i de synpunkter som lämnats in i såväl programskedet som på detaljplaneförslaget från närboende 8-9, närboende 12-13, närboende 16, närboende 10 och närboende 29. Jag uppmanar till att ta dessa synpunkter i beaktande.

Närboende 31

Som boende i närheten vill jag lämna synpunkter på detaljplaneförslaget 2016-19586. Den nya vägsträcka som planeras till den planerade skolan verkar ogenomtänkt. Jag instämmer med synpunkter som lämnats av närboende 8-9, om att en mer trafiksäker och naturlig vägdragning skulle kunna ske längs den nuvarande cykelvägen bredvid gamla Bergholmsskolan.

Närboende 32-33

Vi är fastighetsägare och direkt berörda av detaljplaneförslaget Bergholmsbacken 2016 - 19586.

Vi är väldigt bekymrade över den väg som planeras till skolan, då den nya korsningen mot Rusthållarvägen kommer vara väldigt olämpligt placerad. Det är en skymd kurva över ett krön, som redan idag är besvärlig.

Men vår huvudsakliga synpunkt gäller skolans placering. Fotbollsplanen där skolan ska byggas ligger lite avskides mot skogen. När skolan är stängd kommer detta område bli ännu mer avskilt och nedstängt. Det kommer inte vara någon naturlig cirkulation av boende där på kvällar, helger och lov. Det blir som en mörk kil mellan Bagarmossen och Skarpnäck, tvärt emot avsikten med projektet.

Vi har under många års tid haft problem med knarkförsäljning och brukande i det borte hörnet av fotbollsplanen, och om det kommer ligga en skola framför kommer det bli än mer avskilt och ombonat för knarkarna.

Vi anser att det är bättre att bygga bostäder på fotbollsplanen så det bli ett naturligt flöde med folk dygnets alla timmar, helger och lov, både från Bagarmossen och Skarpnäck. Trevliga hus med närhet till Bagisskogen, som vi alla älskar och värnar om.

Skolans placering är mer naturlig nära vägen, i närheten där Bergholmsskolan låg, så man lätt kan nå den med transporter istället för att förstöra den bilfria tunnel som nu finns under Rusthållarvägen med en bilinfart där barnen enkelt kan ta sig. Dessutom skapar det ett mörkt och avskilt område som skapar otrygghet och inbjuder till olagligheter.

Vi ser verkligen fram emot att välkomna många nya invånare till våra fina stadsdelar. Och vi gillar att det kommer vara stor variation av boenden, för alla åldrar.

Petter Lindencrona
planchef

Nynke De Jong
stadsplanerare